

HISTORICKÝ ROMÁN O PRVNÍ ŽENĚ JINDŘICHA VIII.

Kateřina Aragonská
- Pravá královna -

ALISON
WEIROVÁ

ŠEST TUDOROVSKÝCH KRÁLOVEN

Kateřina Aragonská
- Prává královna -

Kateřina Aragonská

- Pravá královna -

ŠEST TUDOROVSKÝCH KRÁLOVEN

ALISON
WEIROVÁ

Přeložila Eva Křístková

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2016

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2016 Alison Weir

All rights reserved.

Z anglického originálu *Six Tudor Queens.*

Katherine of Aragon. The True Queen

(First published by Headline Review, Great Britain, 2016)

přeložila © 2016 Eva Křístková

Redakce textu: Zuzana Pokorná

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Ilustrace na předsádce a obálce © Balbusso Twins

Grafická úprava obálky © 2016 Jan Matoška

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-874-2 (pdf)

Z celého srdce nejskvělejší a nejmilejší ze všech matek.

Kruh se uzavřel: tady vše začalo.

Tisíceré díky za tvoji důvěru ve mě
i za tvou bezpodmínečnou lásku a podporu.

Bůh Ti žehnej.

Svou dceru jsem pokřtila po Kateřině,
neboť Kateřina byla bezúhonná a zásadová žena jako ty.

1501

ŠPANĚLSKO

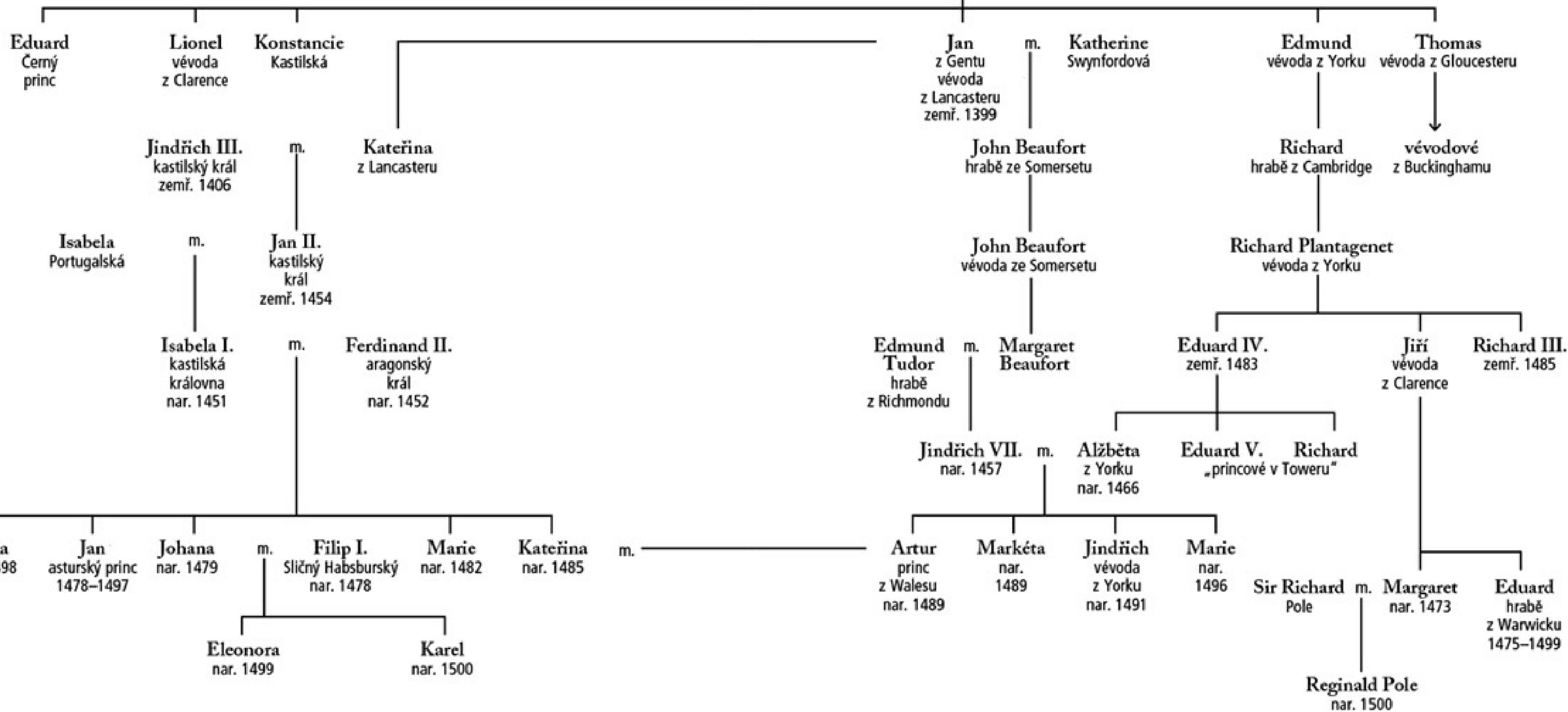
(Trastámarové)

ANGLIE

(Tudorovci)

Eduard III.
anglický král
zemř. 1377

... rozvod.

Král ztratí ženu, která dvacet let
ho zdobila jak šperk a neztratila
nikdy lesk, ženu, jež ho miluje,
jak andělé milují dobré lidi,
ženu, co králi požehná, až na ni
dopadne strašná rána osudu.

William Shakespeare, *Král Jindřich VIII.*, 2. jednání, 2. scéna

Zelená se cesmína
ta nikdy barvu nemění.
Tak jsem já vždy neochvějně
věrnost zachoval své paní.

Král Jindřich VIII.

Část první
Princezna ze Španělska

Kapitola 1

1501

Pobřeží Anglie bylo teď blíž. Catalina stála u sloupkového zábradlí vysoko nad zádí lodi a prameny zlatorusých vlasů jí divoce šlehalo okolo tváře. Konečně zahlédla zelené a hnědavé pahorky i věže kostelíků se staveními schoulenými okolo nich. Hluboko dole, v závratném prostoru mezi kymácejícím se korábem a pevninou, uviděla šedé, zpěněné moře. Jak jinak to tu vše vypadalo než v La Coruñi s jejími teplými modrými vodami a mohutnými Herkulovými sloupy anebo v dramaticky rozmáchlém oblouku Laredského zálivu! Odteď bude všechno jiné.

Vedle ní stála její dvorní dáma a důvěrná přítelkyně Maria de Salinas.

„Už to nemůže trvat dlouho a budeme v přístavu,“ obrátila se k ní Catalina. „Když si jen vzpomenu, kolik let jsem snila o příjezdu do Anglie, nemohu uvěřit, že už jsem skoro tam. Díkybohu, že jsi se mnou, Mario. Nechtěla bych na to být sama.“ Nikomu jinému by se s tím svěřit nedokázala.

„A já jsem zase ráda, že je Vaše Výsost se mnou,“ odpověděla Maria. Byla o dva roky starší než Catalina a přátelily se po celý svůj život. Maria si stáhla čepec, jak to pro ni bylo typické, a nechala své havraní vlasy volně vlát ve větru. Skoro tančila vzrušením. Jak tak upřeně hleděla k pevnině před sebou, veliké černé oči jí jen zářily. Catalina si neustále opakovala, že i Maria jde do neznáma. Předpokládalo se jaksí samo sebou, že se pro ni i pro další dvorní dámy mladičké infantky najdou v Anglii urození manželé, nicméně tam, kde Catalina hleděla do budoucna s jistou úzkostí, Maria stěží krotila nedočkavost.

„Brzy už konečně na vlastní oči uvidím prince Artura,“ promluvila opět Catalina. Nesčetněkrát ji ujišťovali, že její snoubenec je zlatovlasý princ, krásný a zteplilý, obdařený mnoha vynikajícími vlastnostmi, a že do něj Angličané vkládají mnoho nadějí. „Kéž bych se mu líbila.“ A kéž by se vše v dobré obrátilo.

„Soudě podle jeho dopisů se princ taky nemůže dočkat, až Vaši Výsost

uvidí. Jste šťastná, že budete mít manžela, který vás tak miluje.“ Maria se povzbudivě usmála – a nebyla v tom úsměvu ani špetka závisti.

„Jak mě ale může milovat, když mě nikdy neviděl?“ zapochybovala Catalina a bezděky tak odhalila obavy, které si dlouho nechávala jen pro sebe. „To se mu tolik zalíbil můj portrét?“ Dvorní malíř její matky, mistr Miguel, na něm dokonale vystihl její podobu.

„Na tom šlo stěží něco pokazit,“ odušila Maria. „Jste neobyčejně půvabná!“

„Vždyť je mu teprve patnáct!“ vyhrkla Catalina. „Je skoro o rok mladší než já. Asi mu řekli, co má psát, stejně jako mně. A...“ kousla se do rtu, „bojím se, že je na svůj věk nevypělý. Vzpomínáš, jak můj odjezd o rok odložili, prý dokud nebude na sňatek připraven, a pak jej znovu oddálili?“ To bylo dost podivné, věc vpravdě obestřená tajemstvím. Ani Marii se Catalina nemohla svěřit se svými podezřeními, že s Arturem možná není všechno úplně v pořádku – a že její příjezd do Anglie nakonec umožnila nějaká podivná dohoda. Cítila, že kdyby své obavy vyslovila nahlas, mohly by se naplnit. „Aspoň že jsem měla čas naučit se francouzsky!“ dodala živě. Manželka krále Jindřicha Alžběta z Yorku i jeho matka, lady Margaret, to výslovně požadovaly, protože samy španělsky ani latinsky neuměly. A trvaly na tom, aby si Catalina osvojila i lásku k vínu, neboť voda prý v Anglii není k pití. Způsobně uposlechla. Očekávala, že obdrží ještě řadu dalších podobných žádostí a instrukcí, které by ji připravily na život v Anglii, ale následovala už pouze jediná – a ta ji nevýslovně trápila.

„Král Jindřich chce, abych zapomněla na Španělsko,“ prozradila. „Podle něho prý budu šťastnější, když na něj nebudu vzpomínat. Doktor Puebla to napsal mému otci.“ Doktor Puebla byl stálý španělský vyslanec v Anglii a právě on tento sňatek dojednal.

„Král Jindřich to určitě myslí dobře, Výsosti,“ uklidňovala ji Maria.

„Na svou vlast nemohu *nikdy* zapomenout,“ prohlásila vášnivě Catalina. Vybavila si obrazy své rodné země a oči se jí zalily slzami. „Ale vynasnažím se být dobrou Angličankou.“ Zamrkala, aby slzy zadržela. „Je načase se připravit,“ pronesla rázně. A potom, v nápodobě tónu, jakým mluvívala její dueña, dodala: „Musím si neustále připomínat, že jakmile vkročím na anglickou půdu, nebudu už infantka Catalina, ale lady Kateřina, princezna z Walesu!“ Catalině doma řekli, že si musí poangličtit jméno, aby se zalíbila poddaným svého budoucího manžela, neboť jednoho dne, až král Jindřich zemře a princ Artur nastoupí na trůn, bude anglickou královnou.

Maria se rozesmála – Catalina promluvila úplně jako doña Elvíra! Catalině šibalsky svítko v očích, ale už když sestupovala s Mariou v patách po strmých schůdcích z lodní nástavby, v níž měly dámy z jejího doprovodu své kajuty, svědomitě si opakovala, že od této chvíle už bude o sobě uvažovat jen jako o Kateřině.

Kajuty byly přeplněné věcmi a neustále to v nich vrzalo. O pohodlí stěží mohla být řeč a vzduch tu byl po čtyřech dnech na moři nepříjemně zatuchlý. Plavba průlivem našťastí proběhla v klidu na rozdíl od začátku cesty, kdy vyplouvali z La Coruñi. Bylo až k nevíře, že se na svou svatební cestu vydala už před více než pěti týdny, vzrušená představou, že jí brzy začne dlouho očekávaný nový život, a přece posmutnělá, že opouští rodnou zem i matku, kterou bezmezně milovala a ctěla.

Stesk po domově však po čtyřech dnech strávených na divoce rozbouřeném moři zcela ustoupil strachu, že všichni utonou, a děsu z nekonečného a chaotického dmutí vln. Kateřinu i její dvorní dámy nelítostně sužovala příšerná mořská nemoc. Dlouhé hodiny, jež chtěla věnovat zdokonalování angličtiny, proležela na břiše a s vypětím všech sil se přidržovala dřevěného lůžka, neboť loď pokaždé vylétla do výše a vzápětí se propadla do hlubin, a ona se v hrůze modlila, aby bouře už konečně ustala. Největší obavy měla z toho, že Bůh možná seslal vichřici jako trest za obludný hřích, který umožnil její sňatek, a že se všichni do jednoho utopí. Zdálo se však, že Bůh si svou odplatu schoval na jindy. Kateřina nikdy nezapomněla, jak se jí ulevilo, když se kapitánovi jako zázrakem podařilo přistát v Laredu, a ve vši pokoře děkovala za čtyřtýdenní oddech v tamním přístavu, kde museli čekat, až se moře utiší. Jen s velkým sebezapřením pak nastupovala znovu na loď a děsila se myšlenky, že se opětovně vydává na milost nevypočítatelným vodám Biskajského zálivu i Anglického kanálu. Ty však byly tentokrát našťastí klidné, ji ale přesto stále trápila úporná mořská nemoc.

Kateřina a Maria našly doňu Elvíru v největší kajutě, kterou obývala sama Kateřina. Její duňa pocházela ze starobylého a váženého kastilského rodu, byla hluboce oddaná královně Isabele a odhodlaná stejně věrně sloužit i její dceři. V nepřítomnosti Kateřininy matky bylo teď slovo doni Elvíry v infantčině domácnosti zákonem. Tato přísná a pyšná žena blížící se šedesátce, s pohrdlivým výrazem v očích a britkým jazykem, byla příliš podezíravá, než aby dokázala poskytnout útěchu nezkušené dívce – a moc stará na to, aby si ještě pamatovala, jaké to je, být mladý a plný života! A přece jí

královna i přes všechnu její strohost a nekompromisní názory na život bezvýhradně důvěřovala a Kateřinu nabádala, že se musí zachovat stejně.

Kateřina pozorovala, jak se obtlouští doña Elvíra těžkopádně pohybuje v těsném prostoru kajuty a kritickým zrakem přehlídí čtvero šatů rozložených na lůžku a na cestovní truhlici – šatů z rudozlatého damašku, tkaného hedvábí, nejdražšího černého sametu a zlatohlavu. Královna Isabela nařídila, že její dcera musí odjet do Anglie oděná tak, jak se sluší na budoucí královnou, a vynaložila celé jmění za nákladnou a okázalou výbavu, jež měla reprezentovat všechnu moc a slávu Španělska. Truhly složené v nákladním prostoru lodi byly plné dalších nádherných rób, spodních rouch vroubených jemnou černou výšivkou i sametových čepců ozdobených zlatem, stříbrem a perlami. Ukrývaly noční košile lemované krajkami na léto a kožešinami na zimu; látkové punčochy i vrapované kytlice stejně jako tuhé a zdobné španělské spodničky vyztužené železnými obručemi, které rozšiřovaly Kateřininy sukně do podoby zvonu. V těžkých uzamčených truhlách se ukrývalo zlaté a stříbrné nádobí, jež bylo součástí věna, a její šperky. Kateřina až vykřikla úžasem, když jí matka ukázala skvostné náhrdelníky posázené drahými kameny, zdobné límce, zlaté řetězy, nádherné krucifixy i brože, jež si měla odvézt s sebou.

Královna Isabela položila přes natažené ruce své dcery překrásně vyšívané křestní šatečky. „Pro tvoje děti,“ řekla. „Modlím se, aby ti Bůh požehnal mnoha krásnými syny. Doufám, že v Anglii budeš po všech stránkách zdrojem štěstí.“

Při té vzpomínce se Kateřina málem rozplakala.

„Tyhle,“ ukázala dueña na damaškový šat. „Souhlasí-li ovšem Vaše Výsost.“

„Ovšemže,“ přikývla Kateřina. Matka ji poučila, že má ve všem všudy dát na úsudek doni Elvíry.

Trpělivě stála, zatímco jí tři její dvorní dámy – Maria de Salazar a sestry Isabela a Blanche de Vargas – vysvlékly do spodničky a košile a poté jí oblékly bohatý spodní i svrchní šat, pevně jí je zašněrovaly na zádech a nakonec jí připnulý široké splývavé rukávce. Doña Elvíra osobně zavěsila Kateřině na krk těžký zlatý náhrdelník vykládaný drahými kameny a zdobený písmeny „K“ a motivy granátového jablka, které si princezna dala do znaku.

„Granátová jablka jsou symbolem plodnosti,“ poučila svou dceru královna Isabela. „Tvou první povinností vůči princí Arturovi bude dát mu syny.“

V době, kdy zlatník ten náhrdelník zhotovil, bylo Kateřině pouhých deset let a zajištění královského nástupnictví se jevilo jako velmi vzdálená budoucnost. Teď si však přála, aby o přivádění synů na svět věděla víc. Matka i dueña ji poučily, že povinností manželky je podvolit se ve všem manželově vůli a děti že se rodí z jeho rozkoše. Matka jí sice s mnoha odkazy na Písmo pověděla i něco málo o tom, jak děti přicházejí na svět, ale celou tu věc stále obestírala mnohá tajemství. Isabeliny očividné rozpaky i eufemismy, jichž při svém výkladu použila, zanechaly v Kateřinině duši zmatek a poznání, že slušní lidé o těchto věcech mluví jen velmi neradi. A přece bude během pouhých několika týdnů vdanou ženou a pozná pravdu.

Doña Elvíra zvedla dlouhý, nádherně lemovaný závoj z nejjemnějšího kmentu. „Její Veličenstvo nařídilo, aby Vaše Výsost chodila až do svého sňatku na veřejnosti zahalená,“ připomněla své svěřence, když jí rozčesala dlouhé vlasy a chystala se jí závoj upevnit na zlatě se lesknoucí kadeře. A tak když princezna vyšla z kajuty na palubu, aby se podívala, jak námořníci vyskakují z lodi na rušné molo a obtáčejí tlustá lana kolem kamenných sloupků, aby loď upevnili ke břehu, uviděla Plymouth, shromážděné zástupy, jež jí přišly uvítat, i praporce vesele se třepotající v čerstvém větru vanoucím od moře skrze záhyby svého závoje pouze jako v mlze.

Jakmile byla lodní lávka na svém místě, lidé z jejího doprovodu začali vystupovat. V jejich čele kráčel velkolepě působící hrdina z bojů o Granadu hrabě de Cabra, jenž velel celé její eskortě. Po něm následoval Kateřinin první komoří don Pedro Manrique, manžel doni Elvíry, za ním druhý komoří Juan de Diero, Kateřinin kaplan Alessandro Geraldini, tři biskupové a po nich se na břeh vyrojil zástup dvorních dam, úředníků, urozených pánů i služebnictva. Ti všichni se hrnuli ven z lodi ve svém nejlepší oblečení a livrejích. To aby nikdo nemohl tvrdit, že španělští králové – Jejich nejkatoličtější Veličenstva král Ferdinand a královna Isabela – poslali svou dceru do Anglie nedostatečně zaopatřenou.

Kateřina vystoupila jako poslední, doprovázená doňou Elvírou, jejíž mohutné tělo halily nekonečné lokte zeleného damašku a černého sametu a jejíž šedé vlasy zakrývala objemná kápě. Kateřina, která na tento okamžik čekala celý svůj život, nemohla uvěřit, že konečně nastal. Kráčela sebevědomě a s důstojnou grácií. Dobře si uvědomovala, že reprezentuje své rodiče i celé Španělsko – největší velmoc křesťanského světa. Před ní se zvedla mohutná vlna hlasů, které ji s jásotem vítaly, a když vstoupila na pevnou

zem, byť po čtyřech dnech strávených na rozhoupaném moři poněkud nejistým krokem, zaplavil ji triumfální pocit prostoupený posvátnou bázní. Toto je země, kde bude jednou královnou. Dej Bůh, aby jí byla hodna stejně jako neznámého prince, svého manžela.

Starosta města Plymouthu s váženými konšely, všichni oděni do slavnostních, šarlatově rudých rouch lemovaných kožešinou, už na ni čekali a na uvítanou se jí hluboce klaněli.

„Vítejte, Vaše Výsosti!“ zvolal starosta zplna hrdla. „Vítejte v Anglii!“

„Děkuji vám, dobří mužové,“ odpověděla Kateřina jejich jazykem a kývla hlavou. Nacvičila si ta slova ještě na palubě lodi. Angličtinu sice moc neovládala a měla silný španělský přízvuk, ale byla odhodlaná si tu řeč osvojit.

Zástup zaburácel uznáním. Někteří lidé civěli s otevřenými ústy na tmavé maurské služebníky v jejím španělském doprovodu, ale většinou jen natahovali krky a navzájem se strkali, aby na svou novou princeznu lépe viděli. Kateřinu uvádělo do rozpaků, že její příjezd vyvolává takový rozruch, ačkoli dobře znala mínění svého otce, že by se anglický král měl pokládat za šťastného, že se mu podařilo získat pro syna španělskou nevěstu.

„Vaši Výsost by nemohli uvítat radostněji, ani kdyby byla spasitelem světa,“ zvolal jeden pán z Kateřinina doprovodu. Doña Elvíra se zamračila. Muži by neměli princeznu oslovovat tak důvěrně. Avšak i přísnou dueňu vrělé přijetí její svěřenky potěšilo.

„Jeho královská Milost vás srdečně pozdravuje,“ ujal se opět slova starosta. „A těší se, že vás v Londýně osobně uvítá i s princem Arturem. Nyní však, když dovolíte, Vaši Výsost čeká velká oslava.“

Kateřina si připadala lehce dezorientovaná. Země se jí stále ještě houpala pod nohama. Nesměla však dopustit, aby to neblaze ovlivnilo dobrý dojem, kterým chtěla zapůsobit. „Poděkujte, prosím, za mě starostovi,“ obrátila se na dona Pedra Manriqueho, který uměl trochu anglicky. „Bude mi ctí být jeho hostem.“

Za jejími zády už se ozýval křik námořníků – posádka vykládala z lodi její výbavu. Hrabě de Cabra bedlivě sledoval muže vynášející na břeh truhlice, jež obsahovaly sto tisíc španělských korun – první splátku jejího věna. Jeho povinností bylo je za všech okolností střežit.

Starosta, který jen zářil a dmul se pýchou, s očividným potěšením doprovodil Kateřinu středem jásajících zástupů na hostinu, kterou pro ni město uchystalo. Její první dojmy z Plymouthu i jeho obyvatel ji trochu zaskočily.

Ve Španělsku byla zvyklá vídat bílé kamenné fasády domů obklopující stinná vnitřní patia, ale tady stály namačkány na sebe pevné hrázděné domy, z nichž některé – ty bohatší – měly v oknech lesklé kosočtvercové skleněné tabulky a nad posledním patrem většiny z nich byly vidět doškové střechy vyčnívající daleko nad úzké, přelidněné ulice. Chladný vzduch v rušném přístavu prostupoval všudypřítomný pach ryb. Užasle zírala, jak ženy bez okolků vítají vracející se námořníky polibkem na ústa – na veřejnosti! To by ve Španělsku, kde ženy vedly téměř klášterní život a považovaly se za šťastné, směly-li ze svých balkonů zahlédnout byť jen záblesk vnějšího světa, nikdo nestrpěl.

V krásném domě, jemuž se tu říkalo Palác, se už mezitím shromáždil výkvět šlechty a významných osob Devonu. Všichni ti lidé nyní uctivě stáli u dlouhých stolů prohýbajících se pod tíhou pokrmů. Když Kateřina se členy svého doprovodu vstoupila do síně, hluboce se jí ukláněli. Pak se rozezněly fanfáry a hodovníci odříkali modlitbu.

Kateřina sotva něco pozřela. Ještě pořád se jí trochu zvedal žaludek, jídlo vypadalo i chutnalo nezvykle a pro ni byl navíc problém dopravit cokoli do úst, neboť se jí stále pletl do cesty spuštěný závoj. Navíc jí bylo nepříjemné účastnit se hostiny s tolika neznámými muži, kteří ji zvědavě okukovali, protože ve Španělsku se soukromí vysoce urozených dívek přísně střežilo. Takhle to ale očividně v Anglii chodí, říkala si, a ona si na to bude muset zvyknout. A tak prostřednictvím svého komorníka odpovídala na komplimenty ze všech stran a usilovně se snažila být zdvořilá. Nezapomínala, jak její matka vždy a za všech okolností dbala, aby se lidé jakéhokoli postavení cítili v její přítomnosti příjemně. Když pak nastal čas, aby se s laskavými obyvateli Plymouthu rozloučila, věděla, že si ji oblíbili pro ni samu a nikoli proto, kým je.

Její nejnaléhavější potřebou bylo vzdát díky Bohu za šťastné přistání v Anglii. Na odchodu z Paláce se proto otázala, zda by tu v okolí mohla navštívit nějaký svatostánek. Starosta ji ochotně zavedl do chrámu svatého Ondřeje, kde pro ni drobný, obtloustlý a nemálo rozrušený kněz odsloužil mši. Klečela, naplněna nezměrnou radostí, a modlila se k Všemohoucímu, aby na ni nedopadla jeho zloba za utajený hřích, který v jejím zájmu spáchali jiní, a aby ve zbytku Anglie pořídila stejně dobře jako v Plymouthu.

Před kostelem už na ni čekala koňská nosítka obklopená jízdou devonských šlechticů připravených doprovodit její dvůr do Exeteru, kde se měl té

noci ubytovat. Kateřina by ráda zůstala v Plymouthu a odpočívala, ale starosta předal doně Elvíře list od doktora Puebly, v němž stálo, že anglický král touží spatřit princeznu co nejdříve a načekal se už dost dlouho, takže ona i její lidé musí co nejrychleji spěchat na severovýchod do Londýna. Nasedla tedy do nosítek, a když se pohodlně uvelebila v hedvábných vyšívaných polštářích, nařídila doña Elvíra, která uměla dobře anglicky, zatáhnout kožené závěsy v okénkách, neboť španělská etiketa velela, že dokud nebude královská nevěsta vdaná, nikdo jí nesmí pohlédnout do tváře.

Kateřině se nedařilo usnout. Korouhvička na věži mariánského kostela, který stál hned vedle exeterského děkanství, vytrvale skřípala a vrzala, až Kateřina poslala sloužícího, aby si stěžoval. To ale nebyl jediný důvod jejího bdění. Po pouhých dvou dnech, jež strávila v této cizí zemi, se přistihla, jak pláče do polštáře, naplněna nepřemožitelnou touhou být zase doma ve Španělsku a vídat se s matkou. A když pomyslela na to, jak se asi musí cítit královna Isabela, když teď od ní odešlo i poslední z jejích dětí, rozplakala se ještě víc. „*Madre, madre!*“ štkala.

Kam až její paměť sahala, byla matka v jejím životě rozhodující osobou, třebaže ji často zaměstnávaly státní záležitosti a války. Španělsko stovky let okupovali Maurové, ukrutní a barbarští nevěřící sprázení s ďáblem. Kateřinu pronásledovali v jejích dětských snech a děsili ji podobně jako El Roba-Chicos – zloduch, který prý odnáší děti v pytli.

Příběhy o vládcích křesťanských království španělského poloostrova, kteří po dlouhá staletí chrabře bojovali proti Maurům a svou zemi jim kousek po kousku vyrvali zpět, sála Kateřina už s mlékem své kojné. Vyprávěli jí i tom, jaká to byla sláva, když se její otec, aragonský král, oženil s její matkou, kastilskou královnou, čímž tito dva panovníci spojili pod svou vládou celé Španělsko. Oba horlivě usilovali o vyhnání Maurů ze země a v roce 1492 jim konečně padlo do rukou i poslední království nevěřících, Granada.

Kateřině bylo tehdy šest let, ale jasně si pamatovala, jak s rodiči, bratrem Janem i sestrami překročila řeku Vega a naplněna posvátnou bází hleděla upřeně před sebe, kdy uvidí veliký stříbrný kříž krále Ferdinanda vztyčený na vrcholu strážní věže paláce Alhambra a vedle něj španělskou královskou standartu. To byl signál, že královský průvod může vstoupit do města. Nikdy nezapomene na výkřiky „Za krále Ferdinanda a královnu Isabelu!“, které se linuly z hrdel stovek rozradostněných diváků, anebo na otce

a matku, jak padli na kolena, aby vzdali díky Bohu, že jim dopřál tak slavného vítězství.

Poté žili všichni královští sourozenci spolu – smutná Isabela, vždy v černém vdovském šatu a truchlící pro krále Alfonse Portugalského, který byl jejím manželem pouhých sedm měsíců, než si ho po pádu z koně vzala krutá smrt; asturský princ Jan, hýčkaný dědic trůnu – „můj andílek“, jak mu říkala matka; výbušná Johana, největší kráska v rodině, vášnivá a toužící stát se nevěstou; povolná Maria a nejmladší ze všech, Kateřina. Byly to šťastné roky. Kateřina i její sestry žily po dobytí Granady v Alhambře. Pro děti byla stará pevnost magickým místem a ony nic nemilovaly víc než prozkoumávat stará palácová křídla s jejich hýřivě barevnými dlažbami a podivuhodnými maurskými arabeskami, pohodlné pavilony, klenutá patia i vodní zahrady s jezírky a chladivými fontánami v místech, kde mívali kalifové svoje harémy. A z oken paláce Generalife, kam se kdysi sultáni uchýlovali na léto, bývaly úchvatné výhledy na pohoří Sierra Nevada.

Křesťanské princezny jen zřídkakdy opouštěly svůj slunný domov a výjimku představovaly jen velké státní oslavy, na nichž se vyžadovala jejich přítomnost. Kateřina palác opouštět ani netoužila. Kdykoli si teď vzpomněla na ty dlouhé, lenivé dny v Alhambře, kdy se budoucnost zdála tak vzdálená a jí stačilo jen hrát si na nádvořích nebo se uchýlit ke studiu, znovu se rozplakala. Je smutné, uvědomí-li si člověk, jak byl šťastný, až když je jeho štěstí minulostí!

Královna Isabela, která byla přesvědčena, že princeznám prospěje dobré vzdělání, jmenovala Kateřininým preceptorem zbožného Alessandra Geraldiniho. Naučil ji číst a psát, vštípl jí znalost latiny i starověkých klasiků a dal jí knihy s náboženskou tematikou, aby si vybrousila ducha a osvojila ctnost. Teď s ní přijel do Anglie jako její kaplan. Od své dueni se naučila vyšívát a tančit a poznala všechny taje španělské výšivky. Dopustila by se hříchu pýchy, kdyby o sobě tvrdila, že toto umění skvěle ovládá, ale nedalo se popřít, že se v něm velmi dobře vyzná.

Období kolem jejího sedmého roku bylo fascinující. Nedlouho po pádu Granady se do Španělska vrátil Kryštof Kolumbus se zprávou, že za Atlantickým oceánem objevil nový svět. Jeho plavbu financovala královna Isabela a právě na španělský dvůr přivezl tento muž zlato i domorodce, jichž se na své cestě zmocnil. Cizokrajně oděni divoši tmavé pleti však vypadali nemocně a vyděšeně – nebozí pohanští tvorové. Kateřině se líbili spíš krásní ptáci

a rostliny, které jí Kolumbus ukazoval. Oči mu přitom plály, jako by doufal v mnohé další plavby. Její učitel jí pak působivými slovy vysvětlil, jak nesmírný význam objev Kryštofa Kolumba má, neboť když teď východní Středomoří ovládají Turci, je životně důležité najít nové obchodní trasy, které by obnovily spojení na východ. A jednoho dne, řekl jí otec Alessandro s pohledem zasněně upřeným do dálky, se snad do tohoto krásného nového světa podívá i on sám.

Než došla řada na ni, musely se provdat a opustit domov všechny Kateřiny starší sestry. Bylo jí deset, když celá nedočkavá odjela do Flander Johana, aby se tam provdala za arcivévodu Filipa Sličného, vévodu Burgundského. Od té doby byl rodinný život v Alhambře o poznání klidnější. Infantka Isabela toužila vstoupit do kláštera a utopit svůj žal v modlitbách, ale král Ferdinand o tom nechtěl ani slyšet a vypravil ji zpátky do Portugalska, kde se provdala za nového krále Manuela, bratrance svého zesnulého chotě. Tři léta nato už ale byla mladá Isabela mrtvá, Maria provdaná za jejího ovdovělého manžela a Kateřina zůstala doma sama.

To všechno se odehrálo nedlouho po velké tragédii, která její rod postihla. Od té doby stále ještě truchlila pro svého krásného, rytířského bratra Jana, který zemřel před čtyřmi lety v rozpuku mládí – v pouhých devatenácti letech. Žal jejích rodičů pro jejich andílka byl neutišitelný. Křehký Jan byl krátce ženat s temperamentní mladou Markétou Rakouskou, sestrou arcivévodky Filipa, a Kateřině se doneslo, že zemřel v důsledku přílišného vypětí v manželském loži. Dost dobře nechápala, co to znamená, ale bolestně si uvědomovala – stejně jako každý jiný ve Španělsku –, že země zůstala bez mužského dědice a dalším v nástupnické linii je nyní nervově labilní a nešťastná Johana, která byla už od dětství vrtošivá a již manžel svými věčnými zálety proměnil život v peklo.

Královna Isabela v těch letech zestárla, usouzená strastmi a žalem. Její kdysi hebká pleť jako by napuchla a zbrázdila se vráskami, její modrozelené oči pohasly samým smutkem. Pro Kateřinu však její zbožná matka zůstávala dokonalým vzorem křesťanské královny. Někteří lidé tvrdili, že ženy by neměly vládnout a poroučet mužům, ale Isabela je všechny vyvedla z omylu. Nejenže energicky spravovala svoje království, ale velela i vojskům a vedla je do boje; a nezastavila ji ani její ženská křehkost. Kateřina se dozvěděla, že matka porodila její sestru Marii během tažení proti Maurům a po pár dnech odpočinku už byla opět v sedle.

Isabela měla opravdu jen málo času, který by mohla věnovat rodině, ale

své děti vždy milovala. Soustavně pečovala o jejich blaho, a kdykoli mohla, osobně dohlížela na jejich vzdělávání. Vždy za nimi pevně stála, zatímco jejich prohnaneho otce Ferdinanda, jemuž šlo především o vlastní prospěch, zajímaly pouze výhody, jež mu jeho děti mohou přinést. Kateřina byla vychována v úctě a poslušnosti k otci, ale nemilovala ho, tak jako milovala matku. Isabela byla pro ni vším a Kateřina byla odhodlána řídit se ve všem všudy jejím příkladem.

Dojalo ji proto, když jí matka krátce před rozloučením (Bože, dej, ať to není navždy, modlila se Kateřina) řekla: „Ty, Catalino, se mi ze všech mých dětí nejvíc podobáš. Kéž bys byla v životě šťastnější.“ A Kateřina si v té chvíli byla jista, že tomu tak bude, jestliže jí budou provázet matčiny modlitby.

Nechtěla myslet na okamžik, kdy si budou muset říct sbohem. Tolikrát své loučení odložily, až si pomalu začínala myslet, že k němu nikdy nedojde. Pak ale nevyhnutelně přišel onen obávaný den, kdy před matkou naposledy poklekla, aby přijala její požehnání, a kdy ji naposledy pozvedly její milující ruce a sevřely ji v objetí. Při vzpomínce na to se znovu rozplakala steskem.

Té noci měla u ní službu dvorní dáma Francesca de Cáceres. Spala na pryčně u Kateřininych nohou, tmavé kučery rozhozené po polštáři. Probuďla se, posadila se a protřela si své mandlové oči.

„Výsosti? Co je? Proč pláčete?“

Kateřina neměla Francesku ani zdaleka tak ráda jako Mariu, ale potřebovala se někomu svěřit.

„Asi se mi stýská po domově,“ řekla, popotáhla nosem a snažila se uklidnit. „Francesko, chybí ti matka?“

„Jistě, Výsosti,“ odpověděla Francesca. „Myslím, že by bylo nepřírozené, kdyby mi nechyběla.“

„Myslíš, že své matky ještě někdy uvidíme?“ zeptala se Kateřina.

„Teď možná nějakou dobu ne, Výsosti. Ale princ Artur třeba jednoho dne zatouží navštívit Španělsko anebo si královna Isabela bude přát podívat se do Anglie.“

Kateřina si smutně pomyslela, že nic z toho není příliš pravděpodobné. Nevzpomínala si, že by její matka někdy opustila Španělsko. A znovu se jí zmocnila potřeba být s ní. Jestli to se mnou půjde takhle dál, pomyslela si, tak se nejspíš zblázním. Její babička byla šílená – ještě se dobře pamatovala, jak jednou navštívili starou královnu Isabelu na ponurém hradě Arévalo

a jak ji slyšela mluvit o tom, že ji pronásledují duchové. Pro mladičkou Catalinu to byl děsivý zážitek, na který nikdy nezapomněla. A o její sestře Johaně se teď proslýchalo, že je stále nevyrovnanější, propadá záchvatům zuřivosti a napadá dámy u vlámského dvora jenom proto, že na nich náhodou ulpí Filipův zrak. Dobrý Bože, dej, ať neskončím jako ona, modlila se tiše Kateřina.

V duchu se přiměla myslet na prince Artura. Celý svůj život o něm uvažovala jako o svém manželovi, třebaže byli oddáni v zastoupení teprve přede dvěma lety a pak znovu před rokem – jen pro jistotu, že spojenectví je nezvratné. Král Jindřich VII. teď chystal státní banket a svatební oslavy tak velkolepé, že podobné Anglie ještě nezažila, přestože na něho její rodiče naléhali, ať se ve svých výdajích mírní, protože nechtěli, aby jejich dcera způsobila království, které se má stát jejím domovem, jakoukoli ztrátu. Král však trval na svém a Kateřina snadno uhodla proč. O toto manželství usiloval proto, aby zpečetil svou svrchovanost, neboť své království získal právem dobyvatele a nyní potřeboval odlesk slávy mocného Španělska, aby legitimitu toho titulu upevnil. Obrovské částky vynaložené na oslavy jejího příjezdu jsou tedy jen nepatrnou cenou za uznání ze strany Ferdinanda a Isabely.

Věděla, jaké starosti jejímu otci dělalo, že anglický král nesedí pevně na svém trůnu. Jindřich sice v bitvě u Bosworthu porazil krále Richarda, ale do Španělska se doneslo, že v zemi zůstalo ještě mnoho příbuzných mrtvého panovníka, kteří by si mohli činit nárok na korunu nebo se jí zmocnit v boji. A objevili se i pretendenti, kteří se pokusili Jindřicha z trůnu sesadit. Ferdinand však Kateřinu předešlého roku ujistil, že v Anglii nezůstala už ani kapka sporné královské krve, jež by mohla Jindřicha ohrozit. Nechtěla se domýšlet, co to znamená, a snažila se to vypudit z hlavy. Nedokázala však zapomenout, co všechno se proslýchalo o způsobech, kterými si Jindřich Tudor svůj trůn zajistil...

Znovu pomyslela na Artura, jaký asi bude. Portrét zobrazoval růžolícího mladíka s očima jako šterbiny, těžkými víčky a našpuhlenými rty. Vypadal tak mladě, tak zženštile a úplně jinak, než jak si představovala vznešeného hrdinu, o jakém lidé mluvili. Avšak portréty často lžou. Koneckonců stejně jako lidé, našeptával jí její vnitřní hlas.

Neposlouchala ho a nevěnovala mu pozornost. Tohle byly noční představy a ráno bude všechno vypadat jinak. Korouhvička už našťestí ztichla, Francesca sotva slyšitelně pochrupávala a Kateřina se rozhodla, že učiní totéž. Otočila se, pevně zavřela oči a snažila se myslet pouze na příjemné věci.

*

V Dogmersfieldu byla Kateřina už tak promrzlá, že se nedokázala přestat třást. V horní komnatě biskupského paláce hořel v krbu obrovský oheň šle-
hající až do komína a ona si k němu nechala přistavit stůl, aby si mohla
v teple popisovat anglické věty, ale zatímco z jedné strany, z té obrácené
k ohni, jí bylo příjemně, zbytek těla měla na kost prokřehlý. A když jí
potřeba donutila vstát a použít prevét, který se nacházel ve výklenku v pro-
tějším rohu místnosti, rozjektaly se jí zuby zimou. Teplo z krbu nestačilo
prohřát kamenné zdivo. Se vši rozhodností se hlásila přicházející zima a ona
se víc než kdy dříve snažila netoužit po návratu do teplého Španělska. Jak
jen vydrží dlouhé měsíce toho studeného, lezavého počasí?

V ložnici s vysoko plápolajícím ohněm bylo jen nepatrně tepleji. Maria jí
rozšněrovala šat a právě jí odestýlala lože, když zdola zaslechly hlasitý kla-
pot velkého množství koňských kopyt dopadajících na kamennou dlažbu.
Všude zavládl čilý ruch a shon a poté k nim dolehl zlostný mužský hlas roz-
léhající se ozvěnou.

O pár minut později vtrhla do ložnice doña Elvíra. Obvykle přísnou tvář
měla zrudlou rozčilením a její vzpřímená postava se ježila vzteky. Prudce
oddechovala.

„Je tu král s princem Arturem,“ oznámila ochraptělým hlasem. Kateřina
se zachvěla vzrušením, ale doña Elvíra si toho nevěšimala. „Jeho Veličenstvo
se chová nemístně!“ soptila. „Řekli jsme mu, že Vaše Výsost už se odebrala
na lože, ale on prohlásil, že vás chce vidět. Pověděla jsem mu, že vy se teď
s nikým setkat nemůžete, že to není vhodné, ale on mě jenom zpražil pohle-
dem, jako bych vás chtěla před ním schovávat.“

Dost na tom, že se král rozzlobil. Ještě horší bylo zjištění, že úsudek doni
Elvíry vůbec není tak bezchybný, jak Kateřina odjakživa věřila. Měla pocit,
jako by se jí náhle pod nohama rozkývaly samotné základy jejího světa. Ura-
zit krále hned při prvním, životně důležitém setkání bylo prostě nemyslitelné.
Její budoucnost ležela v jeho rukách. On tu byl všemocný, jak měla právě
ona ze všech lidí na světě nejlepší možnost vědět. Co si doña Elvíra myslí?

„Jestli to Jeho Veličenstvo nařizuje, tak za ním musím jít,“ řekla. „Mario,
zašněruj mě, prosím.“

Maria vykročila a chystala se uposlechnout, ale doña Elvíra ji zlostným
gestem zarazila.

„Vaše Výsost zůstane tady!“ prohlásila rezolutně, očividně šokována neče-

kaným vzdorem své svěřenky. „Tenhle anglický král je neurvalý neotesanec. Vzdor všemu, co jsem měla podle vaší královské matky očekávat, nemá vůbec žádnou úctu ke španělským zvyklostem! Chtěl po mně, abych mu vysvětlila, proč nechci dovolit, aby se s vámi setkal, a když jsem mu to řekla, tak se zeptal: ‚Co je s princeznou? Je snad škaredá nebo chromá?‘ Výsosti, jen s velkým sebezapřením to po něm opakují, ale měla byste to vědět.“

Situace se každým okamžikem vyhrocovala. Doña Elvíra si musí uvědomit, že jsou v Anglii a ona nemůže za každou cenu trvat na španělském ceremoniale. Hrozilo, že duenina nesnesitelná pýcha zmaří výsledek dlouhých let trpělivých a zdvořilých diplomatických jednání.

„Řekla jsem mu, že ve Španělsku musí být mladá dáma zahalená, když ji představují nějakému muži,“ pokračovala. „A zopakovala jsem mu, že už jste se odebrala na lože. Víte, co mi na to odpověděl?“

Kateřiny se zmocnila úzkost.

„Prohlásil, že tohle je Anglie a že se na vás podívá, i kdybyste třeba ležela v posteli. Hanba! Přijeli jsme mezi barbarů!“

„Tak dost, doño Elvíro!“ zarazila ji Kateřina pevně. „Král je můj tchán a tohle je *jeho* království. Jsme povinny uposlechnout jeho rozkazů a dodržovat anglické obyčeje. Snažně vás prosím, nemyslete si o mně nic špatného, ale musím učinit, jak nařizuje.“

Doña Elvíra se na ni podívala, jako by jí právě uškla zmije. Na okamžik zavládlo napjaté ticho a potom dueña prohlásila: „Nejsem hlupák, Výsosti. Neměla jsem odvalu se s ním dál přít, ani trvat na slušném chování, a tak jsem mu řekla, že Vaši Výsost vidět může. Neměla jsem na vybranou, jak správně říkáte. Mario – zašněruj ten šat a přines závoj.“ Když takto obnovila svou autoritu, vzala do ruky hřeben a začala jím nepřítliš šetrně rozčesávat Kateřininy vlnité, zlatavě rusé vlasy sahající jí až do pasu.

Kateřina stála, trpělivě vše snášela a prohlížela se v zrcadle. Ať si dueña říká, co chce, požádá-li ji král, aby sňala závoj, udělá to. Matka se o tom určitě dozví – doña Elvíra je v psaní zpráv neúnavná –, ale Kateřina věřila, že to pochopí. Isabela by jistě chtěla, aby se královu přání podvolila. Dlouze hleděla na svůj obraz v zrcadle a srdce jí prudce bušilo. Ještě stále se chvěla – a nejen chladem ve své komnatě. Mohla jen doufat, že se bude králi i princí Arturovi líbit. Půvabná, oválná tvář; rozhodná a drobná brada; něžné šedé oči, jemné rty a jasné líce.

„Bude-li Jeho Veličenstvo trvat na tom, abyste sundala závoj, Výsosti,

pamatujte, co jsem vás učila o pohledu očí,“ pronesla upjatě doña Elvíra. „Mějte je cudně sklopené, jak se sluší na ctnostnou pannu! Nezvedejte je.“

Kateřina byla v mžiku hotová, závoj na hlavě. Maria po ní ještě hodila spikleneckým úsměvem a vzápětí už sbíhala po schodech dolů poklonit se králi a pozvat jej nahoru do komnaty své paní.

Už za malou chvíli, za pouhý okamžik, stane Kateřina tváří v tvář osudu. A hle, do její komnaty vchází uhlažený hrabě de Cabra, úslužně se uklání a spolu s ním se ve dveřích objevuje vysoký muž středního věku v jezdeckém úboru, kožených holínkách a zahalený do teplého, huňatého pláště. Má ostře řezanou tvář, výrazný orlí nos a šedivější, světle hnědé vlasy, jichž na jeho kožešinovém límci leží poskromnu. Svýma bystrými očima si ji téměř lačně prohlíží. Nádherné kožešiny a sametový baret zdobený drahými kameny dosvědčují, že to je beze vší pochybnosti Jeho Milost král Jindřich VII. Anglický, první panovník z rodu Tudorovců. Kateřina padla na kolena a členové jejího doprovodu následovali jejího příkladu.

„Vítejte v mém království, princezno Kateřino,“ promluvil král, a zatímco hrabě de Cabra překládal, vykročil, vzal ji za ruce a pozvedl ji na nohy. Měl vysoký, nicméně mužný hlas, téměř melodický. Řekli jí, že po otci mu v žilách koluje velšská krev a Velšané jsou proslulí svou láskou k hudbě.

Než stačila odpovědět, král její ruce pustil, zvedl jí závoj – a usmál se.

„Královští vyslanci nelhali,“ pronesl viditelně potěšen. „Slyšel jsem už mnohé o bohatství Španělska, ale tady je jeho největší poklad. Vaše Výsost je zde dvojnásob vítána pro svou krásu i půvabnou tvář.“ A než stihl don Pedro Manrique jeho slova přeložit, pozvedl její ruce ke rtům a políbil je.

„Děkuji, Vaše Milosti,“ odříkala Kateřina větu, kterou si předem nacvičila. A bez ohledu na doňu Elvíru s její kamennou tváří si dodala odvahy a usmála se.

„Říkali mi, že vůbec nevypadáte jako typická Španělka,“ pokračoval král. „Soudě podle vašich rusých vlasů patříte do rodu Lancasterů jako já a Artur. U všech všudy, vypadáte stejně anglicky jako my! Příbuzenství je zjevné, neboť všichni pocházíme z Jana z Gentu a krále Eduarda III.! Nemohl jsem pro svého syna vybrat vhodnější nevěstu.“

„Na svou anglickou královskou krev jsem nesmírně pyšná,“ pronesla Kateřina španělsky. „Jmenuji se po své prababičce Catalině z Lancasteru.“

„Gentově vlastní dceři! Výborně, výborně. Ale nedovolte starci, aby vás zdržoval od setkání s vaším manželem!“ prohlásil král rozverně, o krok

ustoupil a za jeho zády se objevil mladík stojící ve dveřích a obklopený několika urozenými pány.

Kateřininou první reakcí byl úlek, ačkoli si dala záležet, aby se nepřestala usmívat. Byl to chlapec z portrétu, jen o trochu starší, a přece jiný. Princ Artur byl vysoký, měl kaštanově hnědé vlasy jako jeho otec a sebejistě vystupování obvyklé u těch, kdo se narodili jako princové, ale jeho vyhublost nedokázalo zakrýt ani teplé cestovní oblečení. Doslova na něm viselo. A i při svitu svíce Kateřina viděla, že jeho tváře vůbec nejsou růžové, nýbrž bílé s narudlými skvrnami.

Znovu poklekla. Artur se na ni nejistě usmál, dvorně se jí uklonil a zvedl ji ze země. Ruce měl studenější než ona. Potom se sklonil a lehce se dotkl svými rty jejích, tak jak to viděla dělat lidi v Plymouthu. Už jí řekli, že v Anglii je to zvykem. Na doňu Elvíru se neodvážila ani podívat.

Artur se jí latinsky zeptal, zda měla příjemnou cestu. Hlas měl slabý a melodický. Ujistila ho tímž jazykem, že ano.

„Všude v Anglii se mi dostalo vřelého přijetí,“ dodala.

„Slyšel jsem, že loď Vaší Výsosti málem ztroskotala,“ řekl Artur. „Všichni jsme se vylekali a velmi se nám ulevilo, když došla zpráva, že jste ve zdraví přistála.“

„Bylo to hrozné,“ připustila Kateřina a pohlédla mu do obličeje v naději, že zahlédne jiskřičku vřelosti, jakýkoli náznak toho, že mu připadá přitažlivá.

„Nu, teď jste tedy zde,“ odpověděl Artur. Rozpačitě se na sebe usmáli, protože si v danou chvíli už neměli co dalšího říct. Zachránil je král, který poslal pro víno, aby toto šťastné shledání zapili, a rozhovořil se o velkolepých svatebních oslavách, jež chystal.

Artur mluvil málo. Třebaže se zdvořile optal, zda je pohodlně ubytována a co si myslí o anglickém jídle, a choval se k ní pozorně, Kateřinu znervózňovala jeho odtazitost. Ve srovnání se srdečným uvítáním krále Jindřicha se k ní její manžel choval vlažně. Musela myslet na dopisy, které jí posílal a v nichž ji ujišťoval, že se už nemůže dočkat jejího příjezdu. Bylo až k nevíře, že je psal on. Srdce se jí sevřelo úzkostí. Zklamala ho snad? Necítila v něm žádnou vášeň, nic z vřelých citů, jaké své nevěstě od první chvíle projevoval její bratr Jan. Zato však v Arturovi vycítila něco, co odhalila, byť se zpožděním, i u Jana – příznaky podlomeného zdraví. Artur opravdu vypadal tak nezdravě, až se začala obávat, že má nějakou hroznou nemoc. A přece to byl mladý muž, jehož byla povinna milovat jako svého manžela. Matka jí řekla, že je jen na ní, aby si získala jeho lásku.

„Musíte být po cestě velmi unavený, můj pane,“ řekla a ihned ji napadlo, že latina působí dost nabubřele, a tak si v duchu předsevzala, že se co nejrychleji naučí anglicky. „Je zima a země je pro jízdu na koni tvrdá.“

„Jsem promrzlý až do morku kostí, Vaše Výsosti,“ přiznal Artur. „Anglie vám musí po Španělsku připadat velmi chladná.“

„To ano, ale už jsem si ji zamilovala,“ odpověděla Kateřina. Nebyla to tak docela pravda, protože během své dlouhé cesty z ní z uzavřených nosítek viděla velmi málo, pouhé záblesky, když se poodhalily závěsy – ale říci to bylo diplomatické, a dá-li Bůh, bude to pravda. „Pojďte blíž k ohni, můj pane,“ navrhla. Neušlo jí, jak král s potěšením sleduje, že spolu míří komnatou ke krbu. Artur přijal sklenku vína, lokl si a rozkašlal se.

„Netrápí Vaši Výsost nic?“ zajímala se Kateřina.

„Jen zimní nastuzení, nic víc,“ odpověděl a znovu se rozkašlal.

„Pak tedy doufám, že vám brzy bude lépe,“ pronesla vesele.

„Vaše Výsost je nesmírně laskavá,“ řekl Artur. „Odpusťte, že jsem vás neuvítal tak vřele, jak bych měl. Vyčerpala mě jízda do Easthampsteadu, kde jsem měl sraz se svým královským otcem, a odtud zase zpět. Brzy se snad trochu vzpamatuji a budu vám, doufám, lepším společníkem. Opravdu *jsem rád, že jste tady.*“ Začervenal se a Kateřina k němu ihned pocítila sympatie. Očividně si spletla únavu a možná i plachost s lhosejností. Svět se náhle opět zhoupl. Všechno je na dobré cestě.

Než se všichni odebrali na lože, byla půlnoc. Kateřina se skvěle bavila. Na královu žádost povolala své hudebníky, aby jemu i Arturovi zahráli, a za velebných zvuků hoboju a pozounů tančila se svými dámami pomalé, vznešené *pavaniglie*, kde je každý krok na dvě doby. Artur, který po víně a zákuscích maličko pookřál, se toužil zapojit, a tak ho se svými dámami naučila elegantní *baja*. A když jim pak všichni zatleskali, pozvedl její ruku ke rtům a políbil ji.

Následujícího rána už vypadal při loučení o něco lépe.

„Sbohem, má paní,“ řekl. Stále mluvil latinsky. „Těším se, až vás zase uvidím v Londýně.“ A sklonil se, aby jí políbil ruku. Pak se jeden druhému uklonili a on odešel za svým otcem a jeho družinou. V hloubi srdce se za něj, toho nebohého, hubeného a chorého chlapce, modlila, aby mu Pánbůh vrátil zdraví.

Kapitola 2

1501

Brzy se už budou blížit k Londýnu. Dnes večer se ubytují na noc v Kingstonu a nazítrí v paláci canterburského arcibiskupa v Lambethu, kousek na jih od velké řeky Temže. Stále se drželi jejího toku a postupovali jemně zvlněnými pahorky hrabství Surrey. Zimní krajina byla pustá a nebe zachmuřené s náznakem sněhu ve vzduchu. Kateřina, zachumlaná ve svých nosítkách do kožešin, které ji lechtaly na bradě, netoužila po ničem jiném, než aby se už konečně aspoň trochu ohřála.

Vtom zdáli zaslechla dusot velkého množství koní. Jezdci se blížili. Kateřina vykoukla škvírou v kožených závěsech a uviděla, že všichni – vpravdě celá armáda – jsou oděni v červeno-černém stejnokroji a v jejich čele jedou dva nádherně oděni páni: mladý muž a chlapec. Oba seděli pyšně a zpřímá v sedlech. Když se přiblížili, mladý muž – okázale nastrojený a dosti při těle, v sametovém plášti lemovaném sobolinou – pokynul ostatním, aby zastavili.

„Pánové, hledáme princeznu z Walesu,“ zavolal. „Jeho Milost král nás poslal, abychom její družinu doprovodili do Lambethu.“

„Tady jsem,“ zvolala Kateřina a roztáhla závěsy v nosítkách, zatímco hrabě de Cabra přispěchal, aby překládal.

Muž i chlapec ihned sesedli z koní, smekli čapky s peřím a poklekli do prachu cesty.

„Edward Stafford, vévoda z Buckinghamu, k vašim službám, má paní,“ květnatě zvolal okázale oděný mladý muž. „A mám tu čest představit vám prince Jindřicha, vévodu z Yorku, králova druhorozeného syna.“

Kateřina sklouzla pohledem k chlapci, který klečel vedle něho. Byl to statný hoch s plnými růžovými tvářemi. Oči měl jako šterbiny a rty podobné těm Arturovým, ale tady veškerá podobnost končila. Tam, kde byl Artur bledý a hubený, byl jeho bratr podsaditý a kypěl zdravím; dokonce i vkleče z něho sálala vitalita a sebejistota. Nebylo pochyb, že je princ.

Kateřina oba požádala, aby povstali, a neuniklo jí, že roucho prince Jind-

řicha je nádherně šarlatové a lemované hermelínem. On sám se na ni zeširoka usmíval, drzoun jeden nezvedený!

„Vítejte v Anglii, Vaše Výsosti,“ řekl. Hlas měl ještě nezmutovaný, a přece z něj bylo cítit autoritu. „Můj bratr princ vám posílá pozdravení a pověřil mě, abych vám vyřídil, že netrpělivě počítá dny, které vám zbývají do svatby.“ Smělý pohled prince Jindřicha svědčil o tom, že být na bratrově místě, počítal by ještě netrpělivěji. Jak starý je ten hoch? Určitě nemůže být o pět let mladší než Artur, jak jistojistě kdesi zaslechla. Chová se, jako by mu bylo šestnáct, a ne pouhých deset.

„Jen co si Vaše Výsost udělá v nosítkách pohodlí, odvedeme vás do Kingstonu,“ promluvil znovu vévoda z Buckinghamu. „Blíží se noc a vy budete nepochybně vděční za teplé přístřeší. Kdybyste něco potřebovali, stačí zavolat.“

Kateřina poděkovala, zatáhla kožené závěsy a znovu se uvelebila v kožšinách. Pomyslení na prince Jindřicha ji lehce znervózňovalo. Byl to hezký chlapec s nepopiratelným kouzlem a i za tak krátkou chvíli, kdy si vyměňovali zdvořilosti, zcela ovládl situaci. Artur byl naopak rezervovaný a ostýchavý a ona nedokázala přestat myslet na to, jak jinak by možná všechno probíhalo, kdyby byla zasnoubená s jeho bratrem. Prožívala by více vzrušení? Větší bázeň? Připadala si nevěrná, jen když na to pomyslela. Jak ji může něco takového napadat u desetiletého dítěte? Přesto nebylo těžké vidět v chlapci budoucího muže. A se znepokojením si uvědomovala, jak snadno by mohl svého staršího bratra Artura zastínit. Dej Bůh, ať princ Jindřich není příliš ctižádostivý.

Kateřina stála tak klidně, jak jí vzrušení dovoľovalo, zatímco ji doña Elvíra a její dvorní dámy upravovaly k slavnostnímu vjezdu do Londýna. Samy už byly oblečené do nádherných španělských rób ozdobených zlatými šperky a výšivkami a teď své paní pomáhaly vstoupit do spodničky vyztužená železnými obručemi. Poté jí zašněrovaly kytlici, jak nejtěsněji to šlo, a přes ni jí navlékly těžký sametový šat se zvonovými rukávy a širokou nabíranou sukní.

Kateřina se kritickým zrakem prohlížela v zrcadle a zachytila Mariin pohled. Její přítelkyně se nenápadně usmívala.

„Vypadám v tom širší než delší. Na takové oblečení jsem moc malá. Proč si nemůžu vzít anglické šaty?“

Doña Elvíra byla v šoku. „Protože jsou nepatřičné, Výsosti!“ opáčila ostře. Netajila se svým pohoršením nad anglickými dámami v hluboce vystřižených,

přiléhavých oděvech bez vyztužených spodniček. „A tenhle šat vám vybrala vaše královská matka. Byl ze všech nejdražší!“ Doña Elvíra měla mizernou náladu. Faldy podbradku se jí jen trásly. Už prohrála boj o nosítka. Kateřina si prosadila, že pojedje Londýnem na koni, aby ji lidé viděli. Trvala na tom a nedala jinak – ale doña Elvíra byla odhodlaná obnovit svou autoritu.

„A tohle si taky musíte vzít!“ nařídila. „Tohle“ byl malý klobouček s plochým dýnkem a širokou krepou podobný kardinálskému klobouku. Dueña ho posadila Kateřině na hlavu přes zdobný benátský čepec a uvázala jí ho pod bradou šňůrkou ze zlaté krajky. Nikdo se díkybohu nezmínil o závoji. Listopadová obloha byla naštěstí jasná a nebyla ani moc velká zima. Kateřina si pomalu zvykala na anglické podnebí a usoudila, že jízdu městem zvládne bez pláště. Chtěla pro obyvatele Londýna vypadat co nejlépe. Bude to její velký den. Král, královna ani princ Artur při něm nebudou hrát žádnou oficiální roli.

Členové Kateřinina španělského doprovodu – preláti, hodnostáři, grandí i rytíři, všichni na její počest bohatě oděni – vytvořili před velkými vraty Lambethského paláce dlouhý průvod. Venku už na ni čekal kůň v překrásné čabrace veselých barev a s nádherným sedlem. S pečlivě váženou důstojností zůstala stát vedle něj. Směrem k ní vykročil ošklivý, přihrblý a drobný člověk s řídkým plnovousem, nosem jako skoba a v plášti ze žlutého damašku. Doña Elvíra jí ho škrobeně a s prezíravým výrazem ve tváři představila jako doktora de Puebla. Doktor se hluboce a neobvykle zdořile uklonil a Kateřina mu podala ruku k políbení. Jako vyslanec jejího otce u dvora krále Jindřicha se o tento den velmi zasloužil – možná víc, než kdy dokáže dohlédnout. Zajímalo by ji, jak dalece byl účasten zákulisních dohod, které tento sňatek umožnily. Nepochybně má svá tajemství. Přesto nebylo pochyb, že složitá jednání vedl i završil dovedně, a tak předpokládala, že by mu měla být vděčná. A co víc, litovala ho, že je tak zmrzačený a nepřitažlivý, a doufala, že to není důvod, proč se dueña proti němu tak zatvrdila.

„Budu Vaši Výsost doprovázet,“ řekl Puebla. Tu poctu si zasloužil.

Jakmile Kateřina nasedla a drobný, nahrbený doktor se s jistými obtížemi vyškřábal na svého hřebce, dal se průvod slavnostně do pohybu a ujížděl podél řeky do Southwarku. Puebla Kateřinu cestou upozorňoval na londýnské pamětihodnosti. Na druhém břehu Kateřina uviděla slavné Westminsterské opatství vypínající se nad vznosnými vrcholky střech Westminsterského paláce.

„Tam bývají korunováni angličtí králové, Výsosti,“ usmál se doktor

Puebla. „A dále na téže straně můžete při břehu vidět paláce šlechty i Strand – ulici, která vede do City.“ Těch paláců bylo mnoho a všechny měly pěkné zahrady svažující se k vodě. Za nimi, vedle templářského chrámu, jak jí doktor prozradil, stály soudní dvory Temple Inns a obrovský klášter černých bratří dominikánů, Black Frairs.

Siluetě City vévodila katedrála svatého Pavla, velkolepá stavba s mohutnou věží a bezkonkurenčně největší chrám uprostřed moře nižších věží a věžiček. A po její pravici stál další velký klášter, převorství St Mary Overy. Hned za ním uviděla Londýnský most s krámky a domy namačkanými po obou jeho stranách a dokonce i s vlastní kaplí!

Kateřina cítila stále více sympatií k doktoru Pueblovi, který jí byl – jak se ukazovalo – zasvěceným a zábavným průvodcem a jehož nešťastný zjev tak kontrastoval s jeho přátelskou povahou.

„Most spojuje City se surreyským břehem Temže,“ vysvětloval, když po něm přecházeli a prodírali se lidskou tlačenicí. Na konci mostu se tyčila mohutná věž s bránou a tou Kateřina vjela do samotné londýnské City.

Okamžitě ji obklopily davy dychtivých a zvědavých obyvatel města, kteří se navzájem strkali, jen aby na ni dobře viděli. Kamkoli se podívala, visely z oken vysokých a výstavných hrázděných domů barevné prapory a tapiserie a jí až zaléhaly uši od nekonečného, radostného vyzvánění zvonů ze stovek londýnských kostelů. Velkolepé ovace byly ohlušující, třebaže se jí nemálo dotklo, když si všimla, jak se někteří prostí lidé smějí oblečení členů její družiny, ukazují si na pokřtěné Maury a pokřikují: „Támhle jdou Etiopové – vypadají úplně jako pekelní ďáblové!“

Její postup brzdil sběh lidu a šestkrát během cesty musela zastavit, aby obdivovala složité živé obrazy inscenované na její počest. Tohle město musí být opravdu bohaté, když si může dovolit tak štedrá vydání za nádherné scény ozdobené křiklavě barevnými heraldickými štíty, kde herci přestrojení za světce či mytické hrdiny hlasitě velebí hudbou i verši svou budoucí panovnici. Při pohledu na strašlivého velšského draka dřepícího na vrcholu umělého hradu se jí až zatajil dech a velmi se jí ulevilo, když jí prozradili, že to má být Cadwaladr – legendární velšský prapředek nynějšího krále.

Průvod se sunul po Fenchurch Street, odtud na Cornhill a nakonec do Cheapside. Tady Kateřina zahlédla krále Jindřicha s princem Arturem, jak jí sledují z okna velikého městského domu. Král zvedl ruku na pozdrav a princ se jí uklonil. Spolu s nimi tam stála buclatá dáma s laskavou tváří

a v lomeném sametovém čepci s dlouhými cípy, která se na ni usmívala. To musí být královna Alžběta, napadlo Kateřinu. Alžběta si dopisovala s její matkou a ujišťovala ji, jak je nadšená vyhlídkou, že bude mít Kateřinu za dceru, a jak láskyplně o ni bude pečovat. Kateřina se na setkání s ní těšila. Ta žena jí připadala okouzující.

Jízdní průvod zastavil před složitým kamenným křížem, kde Kateřinu oficiálně uvítal londýnský starosta v čele početné deputace městských notáblů v rouchách podšitých kožešinami a s těžkými zlatými řetězy na krku. Byli tam konšelé a šerifové ze City i představitelé bohatých cechů.

Slova se ujal starosta a doktor Puebla překládal. „Vaší Výsost by mohlo zajímat, že tento kříž nechal postavit král Eduard I. na počest své milované choti, královny Eleonory Kastilské, jež patřila k předkům Vaší Výsosti. Když zemřela, dal král vztyčit třináct takových křížů na každém z míst, kde se průvod s jejím tělem cestou do Westminsteru na noc zastavil. Modlíme se, aby manželství Vaší Výsosti s naším princem bylo stejně šťastné.“

Poté, co starosta a měšťtí hodnostáři skončili se svými projevy na její počest, odebral se Kateřinin průvod do katedrály svatého Pavla, kde se měla za dva dny vdávat. A zde konečně, v chladu rozlehlé chrámové lodi, poklekla k velkolepému díkůvzdání, jež bylo vrcholem celodenních oslav.

Večer po návratu do Lambethu přijala s povděkem pohár vína a vybídla své dámy, aby se s ní posadily ke krbu. Všechny byly vzrušené a plné dojmů ze všeho, co toho dne viděly.

„Ty živé obrazy!“ zvolala Isabela de Vargas. „Musely krále stát majlant.“

„Byly úžasné,“ souhlasila Kateřina. Pak zahlédla Mariino pozvednuté obočí a rozesmála se. „Taky sis toho všimla? Dámy, v jednom z těch živých obrazů mi ‚archanděl Gabriel‘ připomínal, že mou hlavní povinností je rodit děti, protože právě kvůli tomu dal Bůh lidstvu schopnost prožívat rozkoš smyslů. A v jiném z těch obrazů se zase přede mnou zjevil muž oblečený jako náš Pán a řekl mi: ‚Požehnáno budiž tvoje luno; tvé potomstvo rozmnožím a rozhojním.‘ I kdybych to nevěděla předem, nezůstala by ve mně ani špetka pochybností o tom, co se tu ode mne očekává. Ale, ach, stejně jsem se červenala! Ve Španělsku by to takhle veřejně nikdo nevyšlovil!“

Její tchyně, královna Alžběta, Kateřinu přijala v Baynard's Castle na břehu Temže ve velké komnatě ověšené tapiseriemi a plně uklánějících se dvorních dam, jež svíraly v rukou vyšívané.

„Ani ta nejněvčetnější slova nemohou vyjádřit radost, s jakou zde Vaši Výsost vítám,“ pronesla královna francouzsky, pozvedla Kateřinu z úklony a políbila ji na obě líce. Voněla po růžích a ambře.

„Velmi jsem toužila Vaši Milost spatřit,“ odpověděla Kateřina klopotnou angličtinou, kterou si v posledních několika dnech pilně procvičovala. Hodně už rozuměla, co lidé říkají, ale mluvit tím jazykem bylo pro ni mnohem obtížnější.

„A já jsem zase toužila spatřit Vaši Výsost. Pojdme se posadit, ať se blíže seznámíme,“ řekla královna a odvedla Kateřinu k vypoštěřovanému sedátku v okenním výklenku. Její lesklé rusé vlasy i jemná pleť na první pohled svědčily o tom, že Alžběta z Yorku bývala ženou veliké krásy. Ještě stále byla krásná, ale tvář měla pobledlou a vypadala unaveně.

„Doufám, že jste pohodlně ubytována,“ zajímala se.

„Ano, Vaše Milosti, děkuji,“ odpověděla Kateřina.

Alžběta se na ni usmála. „Odted' mě považujte za svou matku, dítě. Budete-li cokoli potřebovat nebo vás bude něco trápit, přijďte za mnou a já udělám, co bude v mých silách, abych vám pomohla. Mám jistý vliv na krále. Brzy se seznámíte i s jeho matkou, lady Margaret. Ta se také nemohla dočkat vašeho příjezdu. Jejím nejrůcnějším přáním je vidět všechny naše děti šťastně usazené a zajištěné.“

Kateřina znala lady Margaret z vyprávění. Až do Španělska dolehla její pověst vzdělané a hluboce zbožné dámy.

„Vaše Výsost se už seznámila s mým synem Jindřichem,“ pokračovala s úsměvem královna. „Je to rošťák! Artura jsme poslali z domu, když byl ještě dítě – na hrad Ludlow na velšském pomezí, aby se naučil vládnout svému knížectví. Je to dobrá průprava pro královský úřad – ale stejně bylo velice těžké se s ním rozloučit. Jindřich naopak vyrůstal spolu se svými sestrami v mé péči. Markéta a Marie se vám budou líbit. Markéta není o mnoho mladší než Vaše Výsost a má se stát skotskou královnou.“

„A princezna Marie?“ otázala se Kateřina.

„Té je teprve pět,“ odvětila královna. „Musíme počkat, co jí osud přichystá. Měla jsem ještě dvě děti, ale běda, Bohu se zlíbilo vzít si je k sobě. Edmund zemřel teprve loni. Bylo mu rok a čtvrt.“ Hlas se jí zachvěl.

Byl to Boží úrůdek? přemýšlela rychle Kateřina. Že by hříchy otců dopadaly na nejmladší generaci? Bez ohledu na etiketu se předklonila a položila dlaň na Alžbětinu ruku.

„I moje matka přišla o dvě děti – miminka. A když zemřel můj bratr Jan, byla k neutěšení.“

„Musel to být ten nejtěžší kříž,“ povzdechla si královna. „I my tady v Anglii jsme byli zdrceni žalem, když jsme se tu zprávu dozvěděli.“ Stiskla Kateřině prsty. „Ale mluvmе o veselejších věcech, protože vy se zítra budete vdávat a všude propuknou velkolepé oslavy a veselice! Lady Guilfordová mi prozradila, že ráda tančíte. Byla na králově večírku v Dogmersfieldu a viděla, jak skvělá jste tanečnice.“

„Miluji tanec,“ zvolala Kateřina.

„Umíte i nějaké anglické?“ zeptala se královna a vstala.

„Ne, Vaše Milosti.“

„Pak vás jich tedy pár naučím!“ Alžběta zatleskala, vybídla své dámy, ať odloží vyšívání, a povolala hudebníky. Kateřinu okouzlovala její vřelost a bezprostřednost. Její matka tak neformální nikdy nebyla, ani v přítomnosti svých dětí. Brzy už královna a její dámy Kateřinu naučily ladně plout po hladké dlažbě podlahy v krocích *branle* nebo hopsat v živém *saltarellu*. Byl to nádherný večer. Už dlouho se tak skvěle nebavila.

Když se připozdilo a nadešel čas rozloučit se s královnou, vzala ji Alžběta za ruce.

„Vím, že budete Arturovi dobrou ženou,“ řekla. „Mějte s ním trpělivost a buďte k němu laskavá. Zdraví mu příliš neslouží a není ve své kůži. Je přesvědčen, že si dělám zbytečné starosti, ale všichni se vroucně modlíme, aby se co nejdříve uzdravil.“ Mluvila lehkým tónem, ale Kateřina vycítila v jejím hlase obavy.

„Vím, že se uzdraví,“ řekla, aby královnu utěšila. „V Dogmersfieldu mi sdělil, že už mu začíná být lépe.“

Alžběta ji políbila. „Bůh vám žehnej za vaše laskavé srdce,“ řekla.

Byla už půlnoc, když se Kateřina vrátila do Lambethského paláce k posledním přípravám na svatební den. Všechno *bude* v pořádku. Poklekla k modlitbě, aby poděkovala Všemohoucímu i svaté Panně za všechna jejich požehnání, naplněna útěšným vědomím, že tu bude královna Alžběta, jež jí pomůže připravit se na roli, kterou bude jednoho dne hrát, a zasvěti ji do tajů života u anglického dvora.

Spánek přicházel jen přerušovaně. Kateřina byla příliš rozrušená, než aby se dokázala uvolnit. Zítra už bude vdaná a zasvěcena do dalšího tajemství. Vyhliídka na slavnostní obřady i na to, co bude následovat po nich, ji zcela

pohltila. Nakonec už jen klidně ležela a neházela sebou a nepřevalovala se. Po nějaké chvíli vstala, svezla se na klekátka a dlouho se vroucně modlila, aby jí Bůh dal sílu naplnit vše, co se od ní očekává.

Ve svůj svatební den, 14. listopadu léta Páně 1501, vstala Kateřina velmi časně a nechala se ustrojít do svatebního šatu. Byl celý z těžkého bílého a zlatého saténu a se širokou našasenou sukní. Přečtrásné zlaté vlasy měla rozpuštěné na znamení svého panenství. Na hlavu jí doňa Elvíra vsadila zlatou korunku ozdobenou drahými kameny a přes ni nadýchaný hedvábný závoj lemovaný po obvodu třpytivou zlatou bordurou, perlami a drahokamy. Když na sebe Kateřina pohlédla do zrcadla, uviděla obraz nádherné, zářivé ikony, a když pak vyšla z Lambethského paláce, zaslechla, jak přítomní členové jejího dvora vydechli obdivem.

„Princ Artur je vskutku šťastný muž, má-li takovou nevěstu,“ poznamenal doktor de Puebla a uctivě se uklonil. „Všichni jsme na Vaši Výsost nesmírně pyšní.“

Doňa Elvíra za jejími zády si pohrdavě odfrkla. Kateřina se otočila, ale už jen letmo zachytila přezíravý pohled, kterým její dueňa vyslance zpražila. Teď však nebyl čas zaobírat se tím, proč se dueňa tváří tak znechuceně, neboť u mola čekala flotila říčních lodí, jež měla Kateřinu a její doprovod odvézt do Toweru, kde se královský průvod řadil.

Nábřeží Temže již od brzkého rána lemovaly početné zástupy. Lidé mávali a provolávali slávu, ale když se před ní z ranní mlhy pomalu vynořila stará pevnost tyčící se nad vodní hladinou, Kateřina jen stěží potlačila chvění. Právě v tento slavný den se jí nechtělo myslet na to, co o Toweru slyšela. Jakmile se loď přiblížila ke Královniným schodům a ona malou postranní brankou vstoupila do hradu, soustředila svou mysl spíše na radostné uvítání velitele hradní posádky. Ten ji uvedl na prostorné turnajové prostranství pod mohutnou bílou věží nazývanou Caesarova, protože tu – jak jí velitel sdělil – postavil sám Julius Caesar. Tady už čekali král a královna se svými družinami, aby se odtud všichni společně vydali do chrámu svatého Pavla. Kateřina se hluboce uklonila a Jindřich i Alžběta ji objali.

„Vaše Výsost je vskutku nádherná nevěsta!“ zvolala královna.

Král si Kateřinu měřil uznalým pohledem. „Nemohli jsme si přát lepší,“ poznamenal. „Velmi pohledná!“

Kateřina se zapřýla. Sám Jindřich oděný v rudém sametu, lesklém pan-

cíři zdobeném diamanty a perlami a s opaskem vykládaným rubíny působil přímo oslnivě.

Do katedrály jela Kateřina v otevřeném kočáře spolu s královnou a před nimi na bílém koni majestátně ujížděl král. Ulice lemovaly jásající zástupy a na domech se dosud skvěla výzdoba zhotovená pro její slavnostní vjezd do města přede dvěma dny. V kašnách teklo proudem víno a ona užasla, když jí královna řekla, že je zadarmo pro všechny obyčejné lidi, aby i oni mohli oslavovat.

„Dnes se budou veselit a zítra bude mnohé bolet hlava,“ poznamenala suše Alžběta.

Tlačence u chrámu svatého Pavla byla obrovská, vyzvánění zvonů ohlušující. Průvod zastavil u přílehlého biskupského paláce, v němž už na ně čekala lady Margaret. V tmavém šatu, bílém starodávném čepci a vdovském závoji působila dosti zasmušile a její dlouhá hubená tvář vypadala přísně, ale jen co se při pohledu na Kateřinu spokojeně usmála, hned se celá proměnila. A když Kateřina nedovolila, aby před ní tato ctihodná stará dáma poklekla, zalily se lady Margaret oči slzami.

„Milá princezno, je pro nás pozhnáním, že vás tu máme,“ řekla a Kateřinu políbila. Král souhlasně přikyvoval.

„Pojďte, paní matko,“ řekl. „Musíme zaujmout svá místa.“ A doprovodil královnu i lady Margaret ke dveřím, jež vedly přímo do chrámu, zatímco Kateřinu ponechal na chvíli o samotě s jejími dámami. Maria jí krátce stiskla ruku. Kateřina se zhluboka nadechla a zvedla bradu. Vzápětí se otevřely dveře a vešel mladičkový princ Jindřich. V šatu ze stříbřité látky se zlatě vyšitými růžemi vypadal naprosto božsky. A opět jej obestírala aureola sebejistoty, která na ni prve tak mocně zapůsobila.

„Přišel jsem, abych Vaši Výsost doprovodil do chrámu,“ řekl, poklekl a políbil jí ruku. Poté rychle vstal a nabídl jí rámě. Protože byla drobná, byli oba skoro stejně vysokí a ona si naléhavě uvědomovala, jak je jí blízký i jak silnou má paži. Byl to vskutku pozoruhodný hoch.

Za zvuků trub, pozounů a šalmajů vyšli z biskupského paláce. Lidé doslova zešíleli, když Kateřinu uviděli, svolávali na její hlavu pozhnání a říčeli nadšením. U západních dveří na ně čekala královnina sestra Cecily z Yorku, aby nevěstě nesla vlečku, a za ní, po celé délce západní lodi, stály v řadách anglické šlechtičny – musela jich být stovka a všechny byly skvostně oděné.

Svatební hosté už se shromáždili uvnitř katedrály. Od západních dveří až po transept vedl hlavní chrámovou lodí vyvýšený chodník pokrytý červeným kobercem z česané příze, aby se všichni stali svědky sňatku, který tudorovské dynastii přinese slávu a zajistí jí věčné trvání. Jakmile se rozezněly trouby, princ Jindřich znovu nabídl Kateřině rámě, vystoupili společně po schůdcích na lávku a pomalu vykročili. Po jedné straně zahlédla krále s královnou, jak dění sledují ze soukromí své zamřížované lóže, a na druhé straně uviděla londýnského starostu se staršími města.

Vpředu, tam, kde se chrámová loď křížila s transeptem, stálo ještě vyšší pódium a k němu ze všech čtyř stran vedly schůdky. Na pódiu již čekal canterburský arcibiskup oděný do nádherného slavnostního pluvialu a zdobné mitry a připravený vykonat obřad. Za ním se tísnily řady biskupů a opatů – církevních knížat, jež přišla formálně dohlédnout, aby bylo španělské spojenectví náležitě stvrzeno a oni je posvětili. U paty pódia stál Artur, vysoký a důstojný, a přece ve svém vatovaném kabátci z bílého saténu takový nějaký schoulený. Když Kateřina přišla blíž, uklonil se, tvář bledou a netečnou, a ona na jeho pokyn nechala prince Jindřicha stát a vystoupala po jedněch schůdcích nahoru, zatímco on vyšel po druhých. A tam se, před zraky Boha i celého světa, jak se zdálo, stali mužem a ženou.

Po svatebním obřadu utvořili canterburský arcibiskup a všichni kněží slavnostní procesí a vedli Artura i Kateřinu k hlavnímu oltáři, kde se sloužila velká svatební mše. Po ní kráčeli novomanželé ruku v ruce po vyvýšeném chodníku chrámovou lodí nazpět, aby poklekli před královskou lóží a vyprosili si požehnání od krále i královny, kteří jim je slavnostně udělili. Kateřina si všimla, že si lady Margaret, jež seděla za nimi, otírá oči, opět jednou přemožena svými city.

Byl to zvláštní pocit, být konečně vdaná. Všechno jí připadalo jakési neskutečné. Když s Arturem sestoupili z pódia a kráčeli chrámovou lodí, po očku na něho pohlédla. Jak tak s klidnou grácií kýval napravo nalevo, vyzařovala z něj neosobní královská vznešenost. Pak ale zachytil její pohled, usmál se a ten úsměv se ještě prohloubil, jakmile vyšli z chrámových dveří pozdravit davy, jež propukly v radostný jásot. Několik okamžiků stáli před chrámem a odpovídali na ohlušující zdravice, dokud se k nim nepřipojil král s královnou. Potom Artur na otcův pokyn zvedl ruku.

„Dobří lidé,“ zvolal, „nechtě je vám známo, že dnešního dne dávám své

manželce, lady Kateřině, jako věno třetinu svých příjmů, které mám jako princ z Walesu.“

Ozval se souhlasný pokřik. „Ať žije král Jindřich! Ať žije princ Artur!“ volali lidé a trouby, pozouny i šalmaje znovu slavnostně zaduly. Tehdy Kateřina náhodou zachytila pohled prince Jindřicha, který upřeně pozoroval svého bratra, a v jediném prchavém okamžiku postřehla v jeho očích čirou a zlovolnou závist. Vmžiku to bylo pryč a on se opět zářivě usmíval, mával a ukláněl se davům, jako by všechnen ten jásos patřil jemu. Napadlo ji, že je celkem přirozené, aby Jindřich žárlil na bratra, který ho ve všem všudy převyšuje, ale stejně bylo znepokojivé zahlédnout v očích tak malého chlapce tolik nepřátelství.

Na to však ihned zapomněla, když Artur vzal její ruku do své vlhké a studené dlaně a ona zahlédla na jeho čele lesklou vrstvu potu. Nevypadal ani trochu dobře a ona se začala strachovat, zda vůbec všechny ty slavnostní ceremonie a veselice vydrží. Dělal jí starost, že ještě pořád trpí tou svou záhadnou chorobou, nad kterou před deseti dny tak přezíravě mávl rukou. Teď ale nebylo kdy trápit se obavami, neboť ji vedl za princem Jindřichem, jenž měl tu čest kráčet v čele dlouhého průvodu zpět do biskupského paláce, kde všechny čekala svatební hostina.

Jakmile Kateřina vešla do síně, málem se srazila se starostou a konšely, kteří všichni natahovali krky, jen aby na ni dobře viděli. Všude se rozléhal halas a smích. Hluboce na ni zapůsobilo, když zjistila, že nejen královská rodina, nýbrž i celá společnost bude jíst ze zlatých mís vykládaných perlami a drahokamy. Ve světle svící se myriády šperků i těžké zlaté řetězy vznešených hostů oslnivě třpytily a vrhaly mihotavé odlesky. Zdálo se, že hostina nebere konce. Za zvuků fanfár přistával na stolech chod za chodem a víno teklo proudem. U královské tabule seděla Kateřina na čestném místě po královi pravici a hned vedle ní usedl vtipný don Pedro de Ayala. Tento muž se měl stát vyslancem jejích rodičů ve Skotsku, ale před pár lety přijel s diplomatickým posláním do Londýna a už tam zůstal.

„Líbí se mi tu, Výsosti,“ řekl jí. „Zdejší klima svědčí mému zdraví, kdežto ve Skotsku je už pro Španěla příliš chladno. A král Ferdinand a královna Isabela samozřejmě pokládali za výhodné mít mě v době předcházející vašemu sňatku tady v Londýně.“ Z jeho slov Kateřina vyrozuměla, že don Pedro vůbec nemá v úmyslu ujmout se svých povinností ve Skotsku, a v podstatě jí naznačil, že když je teď vdaná, mohl by dostat svolení vrátit

se domů. Zdálo se, že angličtí dvořané i král jej chovají v oblibě, avšak neuniklo jí, že doktor Puebla na něj ze svého podřízenějšího místa dále od královského stolu zle zahlíží. Nebylo třeba zvláštní fantazie, aby se člověk dovtípl, že Puebla, stálý vyslanec Jejich nekatolických Veličenstev v Anglii, musí trpět pocitem, že ho don Pedro vyhodil ze sedla.

Král přátelsky rozprávěl se svým nejbližším okolím, se zájmem se dohadoval ceny vystavených mís a nahlas uvažoval, jak se ten který pán dokázal tak skvostně vyparádít, když se opoždíje s placením daní. Královna usměřňovala hovor, aby se točil kolem obřadu a toho, jak byl dojemný a jak skvělé jsou pokrmy na stole. Kateřina zdvořile souhlasila, třebaže si v duchu říkala, že anglické jídlo je mnohem fádnější a zdaleka ne tak rozmanité jako bohaté krmě, na jaké byla zvyklá ve Španělsku. Tady to byla samá pečená masa a slané koláče s tvrdou kůrkou!

Princ Jindřich nemluvil o ničem jiném než o turnajích a slavnostech, které se měly v nadcházejících dnech konat na počest královského sňatku. Dychtil se jich zúčastnit, ale král nakonec řekl ne, a to velmi důrazně. Jindřich je na ně příliš mladý. Princ chvíli trucoval, ale pak jeho sestra Markéta pronesla nějaký vtípek a on byl hned zase samý úsměv. Kateřina si Markétu – živou a svéhlavou dvanáctiletou dívku s kaštanovými vlasy – velmi oblíbila a doufala, že ještě nějakou chvíli potrvá, než ji jako nevěstu skotského krále pošlou na sever. A napadlo ji, že královně Alžbětě bude její dcera bolestně chybět, neboť bylo zjevné, že ty dvě jsou si velice blízké.

Artur mluvil velmi málo a šťoural se v jídle. Kateřinu napadlo, jestli je při vyhlídce na nadcházející svatební noc stejně nervózní jako ona. Věděla, co je její povinností, a on to dozajista věděl taky, ale pomyslení na to, že každý v této přeplněné síni ví, co budou s Arturem za chvíli dělat, bylo sklíčující a uvádělo ji do rozpaků

„To je ale skvělý oběd,“ pronesla svou lámanou angličtinou v opětovné snaze zapříst s ním hovor a zjistit, co mu vlastně je. A znovu si všimla, jak je zpoceny. Kouř z krbu uprostřed síně ho dráždil ke kašli. Ví Bůh, jak se asi cítí, říkala si.

„Připadá vám, že je tu horko?“ otázala se.

„To opravdu je, má paní,“ souhlasil Artur. „Dal bych nevím co za to, kdybych už mohl ležet v posteli.“ Na okamžik se zarazil, když si uvědomil, co řekl, ale potom se – konečně – usmál. V tom okamžiku napětí povolilo a Kateřina se nervózně zachichotala. Král i královna se předklonili, aby zjistili, co se děje.

„Myslím, že přichází chvíle na trochu zábavy,“ prohlásil král a pokynul sloužícím, aby sklidili ze stolů. „Velmi by nás potěšilo, kdyby nám princezna a její dámy předvedly nějaké španělské tance.“

„I mě by to potěšilo, pane,“ připojil se Artur.

Služebnictvo stáhlo ubrusy a vyneslo stoly a hudebníci se usadili na galerii. Kateřina sestoupila z královského pódia a pokynula svým dámám, aby ji následovaly. V sevřené formaci a za doprovodu šalmajů i pomalých, rytmických úderů bubnu předvedly dívky všem přítomným *pavanigliu*. Kateřina, která důstojně kráčela a elegantně se ukláněla, dobře věděla, že na ní spočívají oči všech přítomných. Uvědomovala si, že ji Artur pozoruje, cítila upřený pohled krále Jindřicha a neuniklo jí ani to, že princ Jindřich na ní visí očima a pomalu nedokáže klidně sedět.

Když tanec skončil, ozvaly se výkřiky „Bravo! Bravo!“ Poté začala Kateřina tančit na počest královny *branle*, který ji Alžběta předešlého dne naučila. Alžběta nadšeně tleskala, a když se Kateřina vrátila na pódium, kde stál královský stůl, objala ji a políbila.

„To bylo velmi pěkné, paní,“ pochválil ji Artur.

„Teď je řada na vás, Arture,“ ozval se král.

V prvním okamžiku se zdálo, že Artur odmítne, ale potom poslušně vstal. Kateřina čekala, že ji odvede k tanci, ale on se od ní odvrátil, uklonil se před jednou z dvorních dam své matky a vzal ji za ruku. Kateřině zrudly tváře. Přivádělo ji do rozpaků, že ji princ takhle přehlíží a zavrhuje. Nečekala, že by s Arturem tančila, když byli ještě snoubenci, ale teď byli muž a žena a tohle byl jejich svatební den! To *ona* je nevěsta, a ne nějaká lady ta a ta. Nikdo však neshledával na Arturově volbě partnerky nic divného, a tak si Kateřina pomyslela, že tohle asi bude nějaký další bizarní anglický obyčej. Ostatně její ponížení – alespoň tak to cítila – netrvalo dlouho, protože Artur se k ní hned po prvním tanci vrátil.

„Budete ještě tančit, můj pane?“ zeptala se s nadějí v hlase.

„Jsem už trochu unavený,“ odpověděl k jejímu zklamání. „Moc často netančím.“

„Zato já ano,“ zvolal princ Jindřich, vyskočil, stáhl svou sestru z pódia do kola a tam se s ní zatočil v živém *dompe*. Všichni nadšeně tleskali, a když tanec skončil, princ zvolal: „Ještě!“ Odhodil plášť a jal se s Markétou vytáčet skočné *saltarello*, přičemž se za potlesku svých rodičů i milující babičky neuvěřitelně předváděl. Tehdy si Kateřina pomyslela, jak je to zvláštní, že

nikdo z nich nenavrhl, aby si Artur právě ve svůj svatební den zatančil se svou nevěstou.

Již před svým odjezdem ze Španělska Kateřina věděla, že v Anglii existuje něco jako obřad ukládání na lože, kdy svatební hosté ženicha a nevěstu doprovodí do jejich komnaty, kněz jejich loži požehná a teprve poté všichni odejdou a zanechají novomanžele o samotě. Věděla o tom, ale děsila se toho a doufala, že doña Elvíra, obvykle velmi rezolutní, pokud šlo o cokoli, co se jí jakkoli nezamlouvalo, bude protestovat. Dueña však mlčela. A když Kateřina projevila výhrady proti tomu, aby byla tak nedůstojným způsobem veřejně vystavena na odiv, doña Elvíra ji překvapila.

„Vaše královská matka s tím souhlasila a vy byste její názor neměla zpochybňovat. Chtěla, aby ten veřejný obřad proběhl a celý svět tak mohl vidět, jak spolu uléháte jako muž a žena, aby pak o tom neexistovaly žádné pochybnosti.“

Kateřina už víc neřekla, protože si uvědomila, že pokud je to přání její matky, bude dueña neoblomná. Pokaždé se však při pomýšlení na to zachvěla odporem, a když král nechal přinést svažené víno a oplatky, což ohlašovalo konec večerních oslav, věděla, že obávaná chvíle přichází. Za normálních okolností bývala střidmá, ale teď přijala velký pohár sladkého kořeněného vína a vypila jej do dna v naději, že tím utiší pocuchané nervy. Maria jí šeptem a se smíchem v hrdle prozradila, co jí řekla její vdaná sestra – že to poprvé může bolet...

Když král povolal Artura k sobě, vypadala princova bezkrevná tvář ztrhaně a unaveně. Ti dva opustili síň v doprovodu houfu urozených pánů a za výbuchů srdečného smíchu. I královna vstala a pokynula Kateřině, aby ji následovala. Doña Elvíra i ostatní dámy se tlačily za nimi. Nahoře, v rozlehlé svatební komnatě, stála velická sloupková postel s načechranými polštáři a jemnými prostěradly, překrytá přehozem lemovaným hermelínem a poházeným suchými okvětními plátky růží a vonnými bylinami. Záhlaví zdobil nově namalovaný, pozlacený anglický královský znak.

Kateřina stála a celá se chvěla, zatímco královna osobně pomáhala doně Elvíře s jejím svlékáním.

„Není čeho se bát,“ ujišťovala Kateřinu s povzbudivým úsměvem.

Doña Elvíra se zamračila. „Princezna byla poučena a ví, co je její povinností, Veličenstvo.“

Alžběta pozvedla obočí. „Mělo by jít o víc než o pouhou povinnost,“ poznamenala. „Nu, dcero, máte na sobě dost zvláštní oblečení.“

„To je spodnička s obručky,“ vysvětlovala Kateřina. „Takové nosíme ve Španělsku pod šaty.“

„Když jste tu teď vdaná, budete chodit oblékaná po anglicku,“ pronesla pevně královna.

„S radostí,“ odvětila Kateřina.

Z očí doni Elvíry sršely blesky. Rozvazovala stuhy držící Kateřininu spodničku a zlostně za ně trhala. „Podržte mi tu noční košili,“ vyštěkla na Mariu.

Maria si s Kateřinou vyměnila významný pohled a uctivě uchopila dlouhý noční šat z nejjemnějšího batistu a s výšivkou okolo hlubokého výstřihu i širokých rukávů. Doña Elvíra stáhla své svěřence spodní košili. Chvilí tam Kateřina stála nahá a červenala se, než jí dueña natáhla přes hlavu noční šat. Poté jí rozčesala vlasy, zatímco její dámy ji lehce postříkaly vodou ovoněnou rozmarýnem a mateřídouškou.

Královna vzala Kateřinu za ruku a pomohla jí na lože.

„Opřete se o polštáře, drahá,“ radila jí. Kateřina udělala, jak královna řekla, a přetáhla si pokrývku přes prsa. Tehdy přiskočila doña Elvíra a spěšně jí rozprostřela vlasy kolem ramen jako vějíř. Kateřina by se vsadila, že dueni královnina přítomnost vadí a dělá všechno pro to, aby dala jasně najevo, že tou správnou osobou, která má svou svěřenku uchystat na lože, je ona.

V hloubi duše si povzdechla. Královna Isabela trvala na tom, že doña Elvíra s ní po jejím sňatku v Anglii zůstane a bude jí v cizí zemi přítelkyní i oporou, ale Kateřina začínala mít pocit, že věci tak jednoduché nebudou. Zjišťovala, že se svou dueňou nedokáže navázat bližší vztah, neboť ta – i přes svou poctivost a bdělost – rozhodně nepatří k nejsympatičtějším ze všech smrtelnic, a obávala se, že bude docházet ke sporům. Na tyto úvahy teď však nebyla vhodná chvíle, neboť za okamžik už zaslechla zvuky blížících se hlasů; Arturův příchod oznamoval bujarý smích.

Kapitola 3

1501

Kateřina se málem propadla hanbou. Když zaslechla princův hlas, jak se vychloubá, že je náležitě rozvášněn, což se setkalo s výbuchem zemitého mužského smíchu, cítila, jak se jí horká krev hrne z hrudi do tváře.

„Do toho, chlapče, jen do toho!“

„Za Anglii a svatého Jiří!“

Artur, jehož vedl otec, vstoupil do ložnice. Na sobě měl široký noční úbor ozdobený u krku výšivkou s motivy červených a bílých lancasterských a yorských růží. Za ním se tlačili muži z královy družiny a chlápnyma očima hltali nevěstu ležící na loži. Kateřině znachověly líce, když princ Artur odhrnul pokrývku a ulehl vedle ní. Leželi strnule půl metru od sebe, zatímco přítomní pozvedali poháry a pronášeli košilaté přípitky. Princ Jindřich vypadal ze všech nejopileji. Bylo nad slunce jasnější, že si dopřál přílišného množství vína. Královna viděla, jaké rozpaky Kateřina prožívá, a vzala krále za paži. Jindřich přikývl.

„Uvolněte cestu pro Jeho Milost canterburského arcibiskupa!“ zvolal. Páni se neochotně rozestupovali, aby nechali preláta projít, a když ten zvedl ruku, aby novomanželům požehnal, a prosil Boha, aby učinil svazek prince a princezny plodným, rozhostilo se v komnatě hluboké ticho.

„Amen!“ řekl král. „A nyní, pánové a dámy, musíme ponechat tyto dva mladé lidi spolu o samotě. Pěknou dobrou noc vám oběma!“ Vzal královnu za ruku a vedl ji ven, zatímco druhou rukou táhl pryč prince Jindřicha. Společnost se zdráhavě trousila za nimi. Poslední kráčela doña Elvíra, která sfoukla všechny svíce v komnatě až na jednu, vyšla ze dveří a zavřela za sebou.

Kateřina ležela a srdce jí bušilo. Slyšela, jak Artur polkl. Byl očividně stejně nervózní jako ona. Ticho se prohlubovalo.

„Jste unavená, Kateřino?“ zeptal se náhle.

„Trošku, pane,“ odpověděla s vědomím, že nesmí vypadat, jako by se vyhýbala jeho pozornostem.

„Já jsem vyčerpaný,“ přiznal. „Dokázal bych prospat třeba celý týden.“ Rozkašlal se.

„Jste nemocný, můj pane?“ otázala se starostlivě Kateřina.

„To nic není. Jen ten kašel pořád přetrvává.“ Obrátil se k ní čelem a povzdechl si. „Netvařte se tak vyděšeně,“ řekl, vztáhl ruku a položil jí dlaň na rameno. „Pro mě je to taky poprvé.“

Nevěděla, co má dělat. Isabeliny narážky jí praktickou stránku věci objasnit nedokázaly.

Artur si ji přitáhl k sobě. Ucítila na své tváři jeho vlhký dech. Teď jí vyhrnul noční košili. Ztěžka dýchal. Potom odvrátil tvář a zakašlal.

Cítila, jak se jemně dotýká jejích nader. Potom se jeho ruka svezla níž k tajemnému místu mezi nohama. Tváře jí hořely vzrušením. Ležela bez hnutí a všechno to snášela, aniž věděla, jestli má něco dělat ona sama. Najednou na ni Artur nalehl a ona se v duchu připravovala na bolest, která měla následovat.

Artur se k ní tiskl a byl stále vzrušenější, ale nic dalšího se nedělo. Takhle jí milostný akt nepopisovali. Mělo by dojít k jakémusi spojení, to věděla. Avšak po několika minutách zápolení a marného snažení, kdy jejich zpotčená těla zůstávala přilepená na sebe, byť ne tím správným způsobem, se Artur svalil na postel, divoce se rozkašlal a Kateřina zahlédla v měsíčním světle jeho ubohý, ochablý úd, jak mu bezmocně spočívá na stehně, než si Artur stáhl noční košili a zůstal celý udýchaný ležet.

„Promiňte,“ řekl. „Není mi dobře.“

„To nevádí,“ zašeptala Kateřina.

„Zřejmě ne.“ Vůbec nemohl popadnout dech. „Ať si otec říká na veřejnosti, co chce, vím, že si ještě nepřeje, abychom měli děti.“

Kateřina se k němu udiveně otočila. Tohle protířečilo všemu, co jí kdy říkali.

„Chce, abychom naše manželství naplnili, ale potom spolu ještě několik let nežili,“ vysvětloval Artur. Jeho dech se pomalu zklidňoval. „Obává se, že jsem ještě moc mladý, abych s vámi uléhal. Říká, že by mi to zničilo zdraví, zvláště s ohledem na ten kašel.“

Kateřinu bodlo u srdce. „Král má pravdu. Můj bratr zemřel v devatenácti letech od přílišného holdování manželským hrátkám.“

„To je jeden z důvodů, které otec uvedl, když mi nařídil čekat. Je až moc úzkostlivý, protože mi poslední dobou nebývalo dobře. Pořád mu říkám, že si nemá dělat starosti, ale on si je dělá a je neoblomný. Nemůžu ho neposlechnout. Je to král.“

Kateřina mlčky pozorovala Arturovu siluetu na pozadí světla svíce. Jeho tvář ležela ve stínu, a tak nedokázala říct, jestli jej toto otcovo rozhodnutí mrzí nebo ne. Vlastně měla tak trochu dojem, že je vděčný za nějakou výmluvu, proč nemohl splnit svou manželskou povinnost. Král Jindřich má ovšem pravdu. Artur je nemocný, vážně nemocný. Nepochybně je pro manželské lože nezpůsobivý. A je rovněž jasné, že stůně už nějakou chvíli. Proč, ach Bože, proč jí o tom neřekli?

„Vědí to mí rodiče?“ zeptala se.

„Jistě. A jsou s tím srozuměni.“ Právě oni by měli být – po tom, co se stalo Janovi.

„Pak se tedy i já ráda podřídím všemu, co král nařizuje,“ řekla Kateřina. „Máme... máme předstírat, že jsme manželé?“

„Přesně to král poroučí. Máme spolu strávit pár nocí, abychom se vyhnuli řečem. A myslím, že musíme nechat svět uvěřit, že jsme po všech stránkách mužem a ženou.“ Odmlčel se. „Po pravdě řečeno, jsem rád, že jsem se dnes v noci moc nepředvedl, protože se obávám, že i kdyby mě nezaskočil ten úporný kašel, asi bych vás žalostně zklamal. Jsem totiž hrozně unavený.“ Byla to samozřejmě lež, kterou si zachraňoval tvář, neboť to vzdal, ještě než se dostavil záchvat toho strašlivého kašle. A teď ho stihl další, ještě horší a delší.

„To nevadí,“ opakovala Kateřina, když kašel ustoupil. „Já jsem taky unavená. Byl to dlouhý den a já budu ráda, když se trochu vyspím. Víte, kdy má král v úmyslu nechat nás...“

„Až se uzdravím a možná ještě nějaký čas poté. Podle něj bychom měli počkat. Říká, že máme před sebou celý život.“

Následujícího rána vstal Artur velmi časně a zmizel do své soukromé komnaty hned vedle. Tam už na něj čekali jeho páni, aby mu ochotně pomohli s oblékáním.

Kateřina, jíž se nechtělo z vyhřáté a pohodlné postele – a kdo by měl novomanželce za zlé, když si ráno po svatební noci trochu poleží? –, slyšela, jak ti muži mluví, ale nerozuměla všemu, co říkají.

„Willoughby, podejte mi sklenici piva.“ To byl Artur. „Mám dnes sucho v hrdle, protože jsem byl v noci v samém srdci Španělska. Mít manželku je příjemné rozptýlení!“ A několikrát to opakoval, až se Kateřina – jež pochopila smysl těch slov – začala bát, že ta lež vyjde najevo.

Zaslechla trochu tlumeného smíchu a nějaké necudné řeči, při kterých si ucpala uši, a potom se hovor stočil na nadcházející rytířská klání a sázky, jež se budou uzavírat. Nakonec dveře princovy komnaty bouchly a rozhostilo se ticho. Kateřina se převalila na bok a upadla do dřímoty. Dnes se nebudou pořádat žádné dvorské zábavy; budou mít s Arturem možnost strávit nějaký čas v soukromí, než se zase objeví na veřejnosti. Ležela a vybavovala si, co Artur řekl, a snažila se upamatovat na své reakce. Ano, ulevilo se jí. Vzdor důvěrným chvilčkám, které spolu prožili, mezi nimi přetrvávala jistá odtaziťost. Artur si možná drží odstup, protože se necítí dobře. Anebo si ten odstup drží záměrně, protože ví, že ji nedokáže učinit doopravdy svou.

Přesto si nemohla pomoci a cítila se tak trochu podvedená. Jak jinak by vypadala její svatební noc – a jak jiná budoucnost by ji čekala – s tím správným mužem v loži. Co si lidé pomyslí, až budou ubíhat měsíce a po dědici ani vidu? Hanba za to padne na ni, jako by svou povinnost nesplnila ona. Král to však pochopí, tím si byla jista, protože se strachuje o synovo zdraví, což je samozřejmě ten největší problém. Ví snad Jindřich něco, co Kateřina neví? Nebo je jen opatrný? Je to rozšafný a chladně uvažující muž, řekl jí jednou otec – svůj k svému. Tou myšlenkou se utěšovala. Kdyby byl Artur opravdu vážně nemocný, jistě by po něm ani nechtěli, aby své manželství naplnil.

O něco později vstoupila do komnaty doña Elvíra s Franceskou de Cáceres. „Dobré jitro, Výsosti,“ řekla doña Elvíra. „Doufám, že jste se dobře vyspala. Francesko, rozděltejte oheň a pomozte své paní s oblékáním, až budete hotová. Vrátním se později.“

Kateřina se posadila a chvíli si protírala oči. Teď musí začít s velkým předstíráním.

„Dobré jitro, Francesko,“ pozdravila útlou dívku havraních vlasů, která se skláněla ke krbu. „Je načase vstát.“ Odhodila pokrývky a spustila bosé nohy na podlahu pokrytou rákosovou rohoží. „Župan, prosím,“ poručila a natáhla se pro sametové pantoflíčky. Pak si všimla, že Francesca upřeně hledí na postel.

„Co je?“ zeptala se.

„Nic, Výsosti.“ Francesca se rychle vzpamatovala.

„Ne, něco přece. Dívala jste se na prostěradlo.“

Francesca zrozpačitěla. „Výsosti, nemohla jsem si nevšimnout, že je čisté.“

„Samozřejmě že je čisté,“ odpověděla udiveně Kateřina.

„Ale nemělo by být. Matka mi řekla, že poprvé dívka vždycky krvácí.“
Francesce zrůžověly tváře.

„Krvácí? A proč?“

„To proto, že má protrženou panenskou blánu, Výsosti.“

To dávalo smysl a vysvětlovalo to, proč by měl být milostný akt poprvé bolestivý. Kateřina si teď jasně uvědomovala, že ve své nevědomosti s Arturem na tento aspekt vůbec nepomysleli.

Horečně přemýšlela. Artur říkal, že by se měli chovat, jako by byli jedno tělo, ale výslovně jí nezakázal, aby řekla pravdu těm, kdo jí mohou pomoci. A brzy přijde doña Elvíra. Sama je vdaná a jejímu ostržízimu zraku máloco unikne.

Kateřina se zoufale potřebovala někomu svěřit. „Francesko,“ řekla a hlas se jí zadrhával v hrdle. „Mezi mnou a princem Arturem k ničemu nedošlo.“

Francesku to šokovalo. „Výsosti, to... to je mi líto.“

Kateřina měla na krajíčku. Takhle si to nepředstavovala. „Obávám se, že princ Artur možná nikdy nebude schopen něco se mnou mít,“ pronesla mdle. „Je příliš nemocný, příliš slabý.“

Francesca na ni mlčky zírala.

„Aha, Výsosti,“ pronesla nejistě. „O tom by asi měla vědět doña Elvíra.“

„Ale povím jí to *já*. Musím se ovšem spolehnout na vaši diskrétnost.“

„Ano, Výsosti.“

Kateřina už dál mlčela. Děsila se chvíle, kdy bude muset probrat tu záležitost s dueňou. Doña Elvíra měla dospělého syna, ale Kateřina si ji vůbec nedovedla představit při aktu jeho počtí!

Nakonec se dueña přihnala a Francesku propustila. Stála tam a probodávala Kateřinu očima.

„Výsosti, musím se zeptat, protože to vaše královská matka bude chtít vědět. Je mezi vámi a princem z Walesu všechno v pořádku?“

„Naprosto,“ odpověděla Kateřina.

„Myslím tím... měla bych to říci jasně... bylo vaše manželství naplněno?“

Kateřina cítila, jak se červená. „Ne. Princi nebylo dobře.“ A vysvětlila, co nařídil král.

Doña Elvíra se zamračila. „Člověk může lásce Jeho Veličenstva k synovi a jeho péči o něj jen tleskat,“ pronesla neurčitě.

Poslední, co Kateřina chtěla od rozhořčené Marii slyšet, bylo, že Francesca de Cáceres nelenila a všem španělským dvorním dámám prozradila, že princezna je dosud panna.

„Vyříd' jí i všem ostatním,“ řekla Kateřina s nově nabytou autoritou vdané ženy, třebaže jen podle jména, „že dozvím-li se, že kterákoli z nich někde zopakovala, co jsem důvěrně sdělila Francesce, oznámím to králi.“

Potom se už jen modlila, aby se toho žádná neodvážila, protože i ona měla držet jazyk za zuby.

Uběhlo čtrnáct dnů turnajů, slavností, dvorských masek a bálů plných zábav, barev, smíchu a vzrušení.

Předešlého dne se dvůr přestěhoval do zbrusu nového paláce v Richmondu. Kateřině, která k němu připlouvala po Temži v čele flotily říčních lodí, připadal zámek jako pohádkový přelud vznášející se v mlze nad řekou. Král se usmíval, když viděl, jak žasne nad fantastickými věžemi a věžičkami zakončenými báními, nad lesem pozlacených větrných korouhviček i nad velikými okny s drobnými kosočtvercovými sklíčky v okenních tabulích, v nichž se odráželo zimní slunce. Pyšně jí prozradil, že palác vybudoval podle vlastních představ poté, co ten předchozí vážně poničil požár. S ostatními členy královské domácnosti v patách ji osobně provedl po širokých cestách, jež ústily na rozlehlá nádvoří s tryskajícími fontánami, a ukázal jí nádherné zahrady, líbezné sady i stinná loubí. Všude naráželi na symboly vymalované jasnými barvami – růže, padací mříže, erby – a pozlacené sochy fantastických zvířat.

„To vše má být samozřejmě nanejvýš působivé,“ vysvětloval Jindřich. „Lidé čekají od krále velkolepost. Velkolepost znamená moc. Mám-li velké paláce, musím být dost bohatý, abych mohl financovat velké armády!“ Kateřina si všimla, že princ Jindřich dychtivě hltá každé otcovo slovo.

„Bohatství však může spočívat i v hloubce mysli,“ poznamenal princ Artur. „Není většího pokladu než vědění.“

„Proto také přijímám u svého dvora tolik učenců,“ řekl král. „To na lidi působí dvojnásob!“

Vstoupili do paláce a Kateřina zalapala po dechu, když uviděla azurové stropy podobné nebesům a ozdobené dalšími a dalšími tudorovskými emblémy, skvostné tapiserie i nástěnné malby se spoustou červení a zlatem,

z nichž mnohé zobrazovaly krále v nadživotní velikosti. Na stěnách viselo i množství portrétů. Nikdo, kdo viděl Richmond, nemohl skrýt své ohromení.

Právě zde se následujícího dne smutně rozloučila s hrabětem de Cabrou a ostatními španělskými grandy, kteří ji doprovázeli do Anglie.

„Nyní se vrátíme domů, Výsosti, a budeme králi i královně vyprávět, jak volkolepé byly vaše svatební oslavy,“ řekli a jeden po druhém jí políbili ruku. Potom odjeli a další pouto se Španělskem se přetrhlo.

Trochu sklíčená a plná stesku po domově vyhledala později Artura v naději, že se s ní třeba bude chvíli věnovat hudbě nebo se projdou v zahradách, ale on řekl, že je unavený a chce odpočívat. Ve snaze setrást alespoň něco z nepolevujícího strachu o něj propustila své dámy a odebrala se do královské knihovny, kam si podle králových vlastních slov mohla kdykoli zajít. Po vzrušujících událostech předchozích čtrnácti dnů vládlo v ten den všude nezvyklé ticho. Slavnosti a zábavy stačily zahnat její melancholii, ale dnes jí všechno připadalo smutné a šedivé a Kateřina opět jednou zatoužila po své vlasti a po matce.

Vybrala si latinskou knihu o astrologii, posadila se ke stolu, že si ji prohlédne, ale kniha byla nudná, nudná, nudná! Chtě nechtě musela pořád myslet na Artura a propadala úzkostem, protože mu očividně nebylo ani o trochu lépe. Zahlédla krále, královnu i lady Margaret, jak po něm s obavami pokukují, a pochopila, že i oni o něho mají starost. Trápilo ji, že on zjevně nestojí o její společnost. Napadlo ji, že by mohla přisednout ke svým dámám a věnovat se nějakou chvíli vyšívání, aby přišla na jiné myšlenky, ale nedokázala se k tomu přimět. Zničehonic ji zaplavila vlna zoufalství. Copak je jí souzeno trávit život v tomto království jako v nějakém vyhnanství? Manželka nemanželka, dcera bez matky... Zmocnil se jí hluboký žal. Zabořila tvář do dlaní a rozeštkala se.

Vtom ucítila na rameni čísi ruku. Zaraženě vzhledla. Byl to král a znepokojeně na ni hleděl.

„Co je vám, dítě?“

Chtěla vstát, ale on to nepřipustil.

„Povězte mi, co vás trápí,“ řekl. „Nepřijali jsme vás dobře?“

„Přijali,“ plakala. „Vy jste mě, pane, přijal velmi srdečně. Já jen... že se mi stýská po matce a po domově!“

K jejímu překvapení ji král Jindřich objal kolem ramen. „Ubohá Kateřino, ze všech lidí vám právě já nejlépe rozumím. Sám jsem byl od svých pěti let

psancem a vyhnancem a svou matku jsem po mnoho let neviděl. Myslíte, že nevím, jaké to je, žít mezi cizinci? Samozřejmě že to vím! Svůj osud ale nezměníme. Přece byste se nechtěla vrátit domů k matce a otci a zklamat všechny jejich naděje! Řekl bych, že jste z pevnějšího těsta, nemám pravdu?“

Kateřina k němu vzhledla závojem slz a přikývla. Věděla, co jí chce říct.

„Dojala mě vaše krása, vaše příjemné vystupování i důstojné způsoby,“ pokračoval. „Vím, že se budete snažit plnit svou povinnost s radostí a od srdce, jakkoli bude těžká. A pamatujte, Kateřino, můžete si být jista, že ve mně vždy najdete druhého otce, který bude dbát o vaše štěstí.“

„Děkuji, pane,“ hlesla a napadlo ji, oč snadnější je mluvit s králem než s Arturem. „A odpusťte mi. Mám starost o prince Artura. Je nemocný.“

Králova paže okolo jejích ramen ztěžkla a jeho ruka ji pevně sevřela. „Nestrachujte se. Doktorů říkají, že to není kašel, ale zimnice, která může trvat i týdny a vracívá se. Nesmíte si připouštět starosti. Všechno dobře dopadne, uvidíte. Teď si osušte oči a pošlete pro své dámy, protože já mám pro vás překvapení.“

Kateřina se nechala přesvědčit, a zatímco čekali, až dorazí její dvorní dámy, Jindřich jí ukázal některé z knih ve své knihovně: skvostně iluminované rukopisy, nové tisky s překrásnými dřevorezy i drobné svazky s náboženskou tematikou s výšivkami na deskách a přezkami z tepaného zlata. Takto rozptýlena se uklidnila a ještě víc ji rozradostnilo, když služebníci přivedli králova zlatníka a ten dostal příkaz, aby své trpytivé zboží rozložil na stůl.

„Můžete si vybrat, kolik kousků chcete,“ řekl jí král. Oči se jí zalily slzami vděku za jeho laskavost. Ve snaze nevypadat chamtivě si z pokladů před sebou vybrala náhrdelník z perel a safírů, rubínový a zlatý kříž a zlatý řetěz na krk. Král kývnutím hlavy její výběr schválil a potom vyzval její nadšené dámy, ať si ze zbývajících kousků vyberou i ony. Kateřina nechápala, jak si mohou lidé o králi myslet, že je skrblik; slychala to opakovaně od svého otce během jeho vleklého smlouvání o její věno. A hle, kolik Jindřich utratil za její uvítání i za svatbu! A jak velkorysou štedrost dnes projevil!

O dva dny později ale začala přemýšlet, zda neměl Ferdinand přece jen pravdu. To když za ní přišel don Pedro de Ayala a vyprosil si pár chvil jejího vzácného času. Procházeli se pečlivě upravenou zahradou, zahaleni v teplých pláštích, aby k nim nepronikl prosincový chlad.

„Vaše Výsost zajisté ví, že král Jindřich již obdržel první splátku vašeho

věna,“ začal don Pedro. „Potíž je v tom, že chce zbytek. Na radu doktora Puebly požádal vašeho komořího, aby mu předal zlaté a stříbrné nádobí i truhlici s vašimi šperky, ale – jak jistě víte – tato část vašeho věna není splatná ještě celý rok.“ Kateřinu poučili, že se nemá dotýkat čehokoli z pokladu, který přivezla ze Španělska, nic z něj nepoužívat a vše předat králi, ale teprve až jí to otec nařídí.

„Doktor Puebla to ví ze všech nejlíp,“ řekla Kateřina. „To on sjednával svatební smlouvu! Já jsem ohledně toho od krále Ferdinanda nedostala žádné příkazy.“

„Ani já,“ přikývl don Pedro. „A komoří Vaší Výsosti králi řekl, že je povinen nevydávat ani nádobí, ani šperky. Pravda je taková, že Jeho Milost anglický král by raději uvítal jejich ekvivalent v mincích. To, co vám teď musím říct, mi přijde nanejvýš nechutné. Obávám se, že doktor Puebla s ním tajně intrikuje a hodlá Vaší Výsost přesvědčit, aby nádobí i šperky používala, a až přijde čas, král je odmítne přijmout s odůvodněním, že nejsou nové, takže váš otec bude nucen poslat mu namísto nich peníze v téže hodnotě.“

„To by pak ale otec zaplatil dvakrát!“ opáčila Kateřina.

„Jistě,“ přitakal don Pedro. „A doktor Puebla králi řekl, že vy s jeho plánem souhlasíte.“

„Já? To je lež!“

Kateřině to všechno připadalo divné. Nemohla uvěřit, že by vyslanec jejího otce byť i jen pomyslel na tak obojetnou pletichu, natož aby se jí účastnil.

„Proč by to dělal? Vždyť jedná jménem mých rodičů. Proč by navrhoval něco, co je tak nepokrytě proti jejich i mým zájmům?“

„Protože touží zavděčit se anglickému králi. Zmanipulovali ho a on už zapomněl, komu by měl být loajální! Proto jsem považoval za svou povinnost informovat o tom Vaší Výsost. Doña Elvíra o té záležitosti ví. Souhlasila, že vy byste o ní měla vědět taky.“

„Doña Elvíra doktorovi Pueblovi nevěří,“ poznamenala Kateřina.

„Doña Elvíra je moudrá žena. Nevěří mu právem.“

„Jsem ráda, že jste mi o tom pověděl,“ řekla Kateřina.

„Jeho Milost vás chce vidět,“ oznámil jí don Pedro. „Požádal mě, abych vám vyřídil, že se k němu máte okamžitě dostavit.“

Kateřina se ještě celá třásla vzteky i úzkostí, ale zamířila rovnou ke králi. Uvedli ji do jeho pracovny. Tam našla Jindřicha, jak se snaží zabránit své opičce, aby mu roztrhala účetní knihu.

„Pust', Peterkine!“ nařizoval a položil zvíře na zem. „Už mi ji jednou zničil, víte, Kateřino? Celý dvůr se tím bavil. Víím, co o mně říkají – a dobře mi tak!“ Úsměv jej opustil. „Chtěl bych se vám omluvit,“ řekl. „Nesmírně mě mrzí, že jsem vašeho komořího požádal o vydání nádobí a šperků. Nerad bych měl povést osoby, která se dožaduje svého předčasně. Chci vás poprosit, abyste napsala králi Ferdinandovi a královně Isabele a vysvětlila jim, že jsem byl doktorem Pueblou podveden.“

Kateřina sebrala všechnu svou odvalu. Musela jednat opatrně, aby krále neobvinila ze spoluúčasti na podvodném spiknutí. „Pane, don Pedro mi řekl, že doktor Puebla navrhoval, abych používala nádobí i šperky, které jsem přivezla, aby pak pro vás byly nepřijatelné. Musím zdůraznit, že jsem o tom plánu nic nevěděla ani jsem k němu nedala svolení.“

Jindřich se zamračil. „Ani já, Kateřino.“ Vstal a začal přecházet po komnatě. „Je to absurdní nápad.“ Odmlčel se. „Něco takového by pro mě samozřejmě bylo neobyčejně výhodné, ale byl by to podvod a já bych s tím nikdy nesouhlasil. S podmínkami svatební smlouvy jsem spokojen.“ Posadil se na kraj psacího stolu a přitáhl si své kožešinové roucho blíž ke štíhlému tělu. „Velmi se zlobím na doktora Pueblu, že mi poradil, abych vás o ty věci požádal zrovna teď, a král Ferdinand by měl vědět, jak si jeho vyslanec počíná. Nikdy mi však nenavrhol, abyste své nádobí a šperky používala. Možná jste si všimla, Kateřino, že mezi doktorem Pueblou a donem Pedrem vládne veliká zášť, a že cokoli jeden řekne, použije ten druhý proti němu. Dáte-li na mou radu, nebudete tomu věnovat přílišnou pozornost, neboť se obávám, že vše pochází z pouhé žárlivosti. Mějte na paměti, že don Pedro by se tu rád stal stálým vyslancem.“

Kateřina odcházela a v duchu si slibovala, že na to už nebude myslet, ale stejně ji trápilo pomyšlení, k jakým dalším problémům ta nenávisť mezi doktorem Pueblou a donem Pedrem povede. Bylo zřejmé, že doktoru Pueblovi už věřit nemůže – ale může věřit donu Pedrovi? A co víc, říkal jí král Jindřich pravdu?

Toho večera propustila své dámy a požádala doňu Elvíru, aby se s ní šla posadit ke krbu. Tam jí vylíčila, co všechno se za ten den stalo.

Duenina tvář připomínající kulatý měsíc se zachmuřila.

„Výsosti, proti králi neřeknu ani slovo, ale doktor Puebla je zlý člověk, který svým panovníkům, vašim rodičům, vůbec není oddán.“

„Existuje ale nějaký důkaz jeho zrady?“

„Don Pedro byl u toho, když král s doktorem Pueblou tu věc probírali. Může to dosvědčit.“

„Král to popírá.“

„Jsou to oba lháři – on i doktor Puebla,“ vzplála doña Elvíra.

Kateřina na ni zpřímá pohlédla. „O králi nesmíte říkat takové věci. A já je nesmím poslouchat.“

Doña Elvíra zrudla. „Prosím Vaši Výsost za prominutí,“ zamumlala tónem, který byl všechno jen ne pokorný.

Kateřina se rozhodla, že nebude opakovat, co řekl král o žárlivosti mezi oběma vyslanci, a jen poznamenala: „Myslím, že jste doktora Pueblu nikdy neměla ráda – od samého počátku a zaručeně ještě předtím, než se stalo tohle. Proč?“

„Je to Žid!“ Hrdá kastilská krev doni Elvíry byla ve varu. „Prolhaný *converso*! Měli ho vyhnat ze Španělska jako všechny ostatní, když padla Granada.“

Kateřina si vzpomněla na dekret, který tehdy vydali její rodiče, i na velký exodus židů, jenž následoval. Ferdinand a Isabela byli odhodláni očistit svou zemi ode všeho kacířství.

„Mnozí z úředníků mého otce se rozhodli, že se dají raději pokřtít, než aby odešli do exilu, a doktor Puebla byl jedním z nich.“

„Pokrytci to jsou! Všichni! Jednou Žid, vždycky Žid! Pokaždé znovu odpadnou. A tenhle doktor Puebla je navíc i nízkého původu.“

Kateřina už mlčela. Dospěla k přesvědčení, že úsudek doni Elvíry podbarvují hluboce zakořeněné předsudky. Jistěže někteří Židé učinili ve věci přestupu ke křesťanství ryze účelové rozhodnutí, ale Kateřina znala i několik jedinců, kteří svou novou víru vzali velmi vážně. A nevšimla si, že by doktor Puebla nedodržel náboženské zvyklosti.

V duchu si povzddechla. Přizpůsobovat se novému životu bylo dost obtížné i bez toho, aby se musela zabývat nechutným a malicherným pletichařením a intrikami, jež ji obklopovaly. A bylo prakticky nemožné rozhodnout, kdo má pravdu a kdo lže. Celkem vzato měla tendenci věřit spíš donu Pedrovi.

Dvůr se přestěhoval na hrad Windsor – mohutnou, stovky let starou pevnost, odkud byl úchvatný výhled na okolní krajinu. Kateřina a Artur dostali přiděleny komnaty v horní části středověkého královského křídla, z jehož oken shlíželi na dosti smutný vinohrad. Jedenáct čtverečních stop velká

postel se zlatým a stříbrným baldachýnem a hedvábnými závěsy však byla nádherná. Člověk by se v takovém loži mohl i ztratit a Kateřina si opravdu připadala ztracená, neboť v něm spala sama.

Arturovi nebylo o nic lépe a Kateřině se zdálo, že ještě více zhubl. Také kašel se mu zhoršil a on si navíc stěžoval, že se v noci strašlivě potí. Přesto svou chorobu dál zlehčoval a odmítal si vážnost svého stavu přiznat. Při hostině v obrovské síni svatého Jiří si Kateřina všimla, jak královna svého syna starostlivě pozoruje, a zaslechla, jak ji Artur, který skoro nejedl, ujišťuje, že už je mu lépe, zlepšuje se mu chuť k jídlu a kašel polevuje. Zda královna slyšela jen to, co chtěla slyšet, už Kateřina nevěděla.

„Neměl byste se poradit s lékařem?“ odvážila se ho jednou zeptat.

„Už jsem se radil se spoustou doktorů!“ odsekl Artur. „Nic mi není. Přestaňte se strachovat!“

Ale to ona nemohla. Viděla lidi, kteří trpěli zimnicí, ale žádný z nich nekašlal. Artur se potil, pravda, a bolívala ho i hlava, ale horečky měl stále, nejenom občas.

Svěřila se se svými obavami vlastnímu lékaři, doktoru Alcarazovi.

„Takhle to už dál nejde,“ řekla, když mu popisovala Arturovy příznaky. Doktor jí vážně naslouchal.

„Jeho Výsost princ Artur mi připadá trochu moc hubený a to, co jste mi pověděla, mi dělá starost. Nemohu však stanovit diagnózu, aniž bych ho vyšetřil, a také si nemohu dovolit zpochybňovat úsudek anglických lékařů. Budu ale Jeho Výsost diskrétně pozorovat, kdykoli se mi naskytne příležitost.“ Odmlčel se. „Odpusťte, má paní, ale bylo by moudré nenapínat jeho síly tím, že byste spolu uléhali.“

„V tom s vámi král souhlasí,“ přiznala Kateřina a cítila, jak jí rudnou tváře. „Řídíme se jeho příkazy. Naše manželství je pouze formální.“

„To je velmi moudré, Výsosti,“ přikývl doktor Alcaraz.

Jednoho dne po večeri povolal král Kateřinu do své pracovny. Vzhledem k tomu, že tam byl i doktor Puebla, pochopila, že půjde o něco důležitého.

„Posaďte se, dítě.“ vyzval ji Jindřich, zvedl ze země Peterkina, posadil si ho na klín a začal ho drbat za ouškem. „Princ Artur, jak se brzy dozvíte, se bude muset vrátit na Ludlow, aby se dál učil vládnout svému velšskému knížectví. Je to skvělá průprava pro roli krále.“

Kateřina se zděsila. Ludlow, jak jí Artur prozradil, se nacházel sto pade-

sát mil daleko od Londýna – a on to musel vědět, protože tam od svých sedmi let žil. Už už se chystala protestovat, že mu není dost dobře, aby mohl cestovat, zvláště teď, uprostřed zimy, ale přece jen se krále bála a nechtěla vypadat, že zpochybňuje jeho rozhodnutí. Artur je koneckonců jeho syn. Král proto musí vědět, jak na tom je se zdravím, a nepochybně předem zvážil všechna rizika i nebezpečí.

Jako by jí četl myšlenky, Jindřich řekl: „Dlouze jsem o tom s Arturem hovořil a dospěli jsme k závěru, že by se měl po skončení svatebních oslav vrátit na Ludlow. Řekl jsem mu ale, že pokud se necítí dobře, může počkat do jara. On ale trvá na tom, že musí jet na Ludlow.“

To je celý Artur, pomyslela si Kateřina. Svého mladého manžela znala už poměrně dobře a vážila si jeho odhodlání nepřipustit, aby si o něm kdokoli mohl myslet, že není schopen plnit povinnosti, jež na něho bude klást královský úřad.

„Otázka zní,“ pokračoval král, „zda chcete jet s Arturem, nebo byste raději zůstala tady s královnou a princeznou Markétou, přinejmenším přes zimu. Pokud jde o mě, myslím, že byste jezdit neměla. Mám totiž pocit – protože vím, že o tom s vámi sám mluvil –, že Artur není dost starý na to, aby mohl dostat volnou ruku, pokud jde o plnění manželských povinností, a že i vy byste měla ještě chvíli počkat, než spolu začnete žít. Moji rádcové s tím vzhledem k útlému věku mého syna souhlasí. A všichni se zároveň obávají, že pro vás jako pro Španělku může být zima na velšském pomezí těžko snesitelná. Nechtěli bychom, aby si vaši královští rodiče mysleli, že jsme vás nutili odejít, zvláště kdyby to mělo špatný vliv na vaše zdraví.“

Kateřina mlčela. O tomhle musí rozhodnout král. A zřejmě se už rozhodl, že by měla zůstat.

„Nepřeji si nicméně urazit krále Ferdinanda a královnu Isabelu tím, že bych vás s Arturem držel v odloučení,“ dodal. „A tak jsem se pro jistotu poradil s donem Pedrem de Ayala a doňou Elvírou. Oba naléhali, abyste zůstala u dvora. Opravdu teď nevím, co si mám myslet. Povězte, Kateřino, jaký je váš názor?“

Povšimla si, jak doktor Puebla při zmínce o donu Pedrovi a doně Elvíře vrtí hlavou.

„Vaše Milosti,“ vložil se do hovoru, „má rada zní, že princezna by měla jet,“ řekl. Nepřekvapilo ji to – nesouhlasil by s nimi už z principu.

Nemohla se ubránit dojmu, že ji zaplétají do stále nepřehlednější strate-

gické hry, a oč opravdu jde, uniká jejímu chápání. Uvítali by její rodiče, aby to rozhodnutí učinila ona? Možná, že králova starost o ni je opravdu to hlavní, o co mu jde, ačkoli věděla, že král se bojí především o svého syna a zřejmě má obavy, že jakmile spolu na svém odlehlém hradě zůstanou sami, upadnou v pokušení zapomenout na jeho příkaz čekat. Přesto jí nepřestávalo vrtat hlavou, zda to vše přece jen nějak nesouvisí s otázkou jejího věna. Pokud by ji král poslal na Ludlow a ona zjistila, že potřebuje používat své zlaté a stříbrné nádoby i příbory, mohli by její rodiče namítnout, že ji k tomu donutil. Kdyby ale odešla na Ludlow dobrovolně a učinila tak s vědomím, jaké to může mít následky, byla by to její chyba, nebo snad ne?

„Podřídím se rozhodnutí Vašeho Veličenstva,“ řekla.

A při tom v danou chvíli zůstalo. „Uvažujte o tom,“ řekl ještě Jindřich. „Promluvíme si o tom později.“

Zašla za svým kaplanem, otcem Alessandrem, a požádala jej o radu.

„Přáním vašich královských rodičů je, abyste nebyli odloučeni, jak může potvrdit doktor Puebla,“ pravil kaplan. „Pokud by se tak stalo, nesli by to nelibě.“

Kateřina, hluboce rozpolcená, o jeho slovech usilovně přemýšlela a modlila se za vnučnutí. Chtěla se rozhodnout správně – ale jaké rozhodnutí *je* správné?

Čtyři dny se trápila nekonečnými úvahami a stále nevěděla, jak králi odpovědět. Potom za ní přišel princ Artur.

„Otec si přeje vědět, jak jste se rozhodla,“ řekl. „Jistě víte, jak by mě potěšilo, kdybyste odešla na Ludlow se mnou.“

Navedli ho, aby mi to řekl, pomyslela si Kateřina. „Rozhodnutí je na Jeho Veličenstvu,“ stála si na svém.

„Ale co chcete vy, Kateřino?“

„Chci učinit vše k jeho i vaší spokojenosti.“

Artur si povzdechl a odešel. Toho dne u večere se k ní král naklonil a se zarmouceným výrazem pronesl: „Říkám to s bolestí v srdci, Kateřino, ale rozhodl jsem se, že byste měla odejít na Ludlow, ačkoli ničeho na světě nelituji víc.“ Smutně potřásl hlavou. „Budete nám tu chybět, ale musím se sklonit před přáním vašich královských rodičů, přestože vím, že dovolím-li vám jít, může to být na úkor mého syna.“

Proč? Málem tu otázku vyslovila nahlas. Ale samozřejmě, pomyslela si hned, králova slova jsou určena uším těch, kdo sedí poblíž. Je třeba zachovat zdání.

„Jak si Vaše Milost přeje,“ řekla a vzdor neblahé předtuše se usmála. Nejenže bylo třeba brát v potaz Arturovo zdraví, ale uvědomila si, že ji tak trochu děsí i vyhlídka, že s ním zůstane sama kdesi na vzdáleném a studeném pomezí.

Doña Elvíra samozřejmě ztropila povyk.

„K odjezdu Její Výsosti není nic připraveno a já mám podezření, že ani na Ludlowu pro vás nemají nic přichystáno. Zřejmě musíme vzít zavděk královým svolením, aby vás tam doprovázelo vaše španělské služebnictvo.“

„To je přece požehnání,“ usmála se Kateřina.

„To je jediné požehnání!“ vztekala se dueña. „Víte, co mi řekl don Pedro? Jeho Veličenstvo prý nedalo princovi Arturovi do jeho domácnosti vůbec žádné zařízení.“

To bylo dost divné. Pokud se měl princ Artur na Ludlow vrátit, proč z jeho tamních komnat odstěhovali veškeré zařízení? U dvora sice nábytek ani jiné předměty denní potřeby nepotřeboval, ale stejně to vypadalo, jako by se to vše vracelo ke králi.

Doña Elvíra byla zlostí bez sebe. „A věřila byste, že tam nemají ani stolní náčiní? Vaše Výsost *nebude mít na vybranou* a bude muset použít to své! Don Pedro soudí, že byste to všechno – spolu se šperky – měla dát králi teď hned, abyste se vyhnula pozdějším potížím.“

„Ale rodiče mi nařídili, že mám čekat, až mi k tomu dají pokyn,“ namítla Kateřina. „Copak takovou instrukci nedostal i don Pedro?“

Doña Elvíra se zatvářila vyhýbavě. „Ne, Výsosti.“

„Pak je tedy třeba nádobí i šperky zabalit na cestu,“ nařídila Kateřina.